

Пролетары ўсіх краёў, злучайцеся!

БАЛЬШАВІК БЕЛАРУСІ

ЧАСОПІСЬ ПОЛІТЫКІ І ПРАКТЫКІ
ПАРТЫЙНАЙ ПРАЦЫ
ОРГАН ЦК КП(б)Б

№ 11

ЛІСТАПАД

XVIII

7429

(XVIII)

МЕНСК — 1927

50
61849
72001

Дзяржаўны архіў	М.М.
С.С.	М.М.
М.М.	М.М.
М.М.	М.М.

Головна редакція

БІЛЕТНИК РЕДАКЦІЇ

Відомості про видавничу діяльність редакції за 1928 рік

Х/В
9227

Октябрьская революция в Белоруссии

(стенограмма речи тов. Кнорина на торжественном заседании ЦИК и СНК БССР 5-го ноября 1927 г.)

Мы пережили 10 лет, равных которым не знает история человечества, 10 лет, которые коренным образом изменили нашу страну, изменили производственные отношения, поставили во главе государства, во главе организации народного хозяйства, во главе всей политики страны новый руководящий класс—рабочий класс, который до Октябрьской революции был самым бесправным и самым угнетенным классом.

Эти десять лет укрепили союз рабочего класса и крестьянства, ибо только в прочности этого союза есть залог победы Октябрьской революции в нашей стране. Этот союз есть залог успешного социалистического строительства в нашей стране.

Все те колоссальнейшие изменения, которые произведены Октябрьской революцией в нашей стране, были возможны только под руководством Ленина и Ленинской большевистской партии. Под знаменем Ленина мы боролись и организовывались до Октябрьской революции. В Октябрьскую революцию мы вошли под непосредственным руководством Владимира Ильича.

24-го октября 1917 года в эти самые часы после целого ряда месяцев нелегальной жизни Владимир Ильич появился снова открыто в Смольном и взял на себя руководство восстанием революционных рабочих Ленинграда.

Началась борьба, тяжелая борьба на улицах Ленинграда. В течение одной ночи последнее правительство буржуазии и мелкой буржуазии, возглавляемое Керенским, пало. Временное правительство было арестовано, последние остатки правительства и сам Керенский бежали. На следующее утро 25 октября военно-революционный комитет Ленинграда, работавший под обще-политическим руководством Владимира Ильича, мог разослать по всей стране следующее сообщение, которое в Минске было получено часов 11-12 утра 25 октября. Оно гласит: „Петроградский гарнизон и пролетариат низверг правительство Керенского, восставшее против революции и народа. Переворот, упразднивший временное правительство, произошел бескровно. Народная революционная армия должна не допускать отправки с фронта ненадежных частей на Петроград. Действовать словом и убеждением, а где это не помогает, препятствовать отправке беспощадным применением вооруженной силы“.

Вот первое сообщение Петроградского военно-революционного комитета, которое было получено в Минске утром 25 октября 10 лет тому назад.

Это означало, что та подготовительная работа, которую вела наша партия во всей стране, которую она вела и здесь в Минске, в столице, увенчалась успехом. В Ленинграде рабочий класс стал у власти и основной решающей задачей пролетариата, революционных солдат и ре-

волюционных крестьян Минска, Западного фронта и всей Белоруссии являлось стать на защиту, стать на сторону нового революционного правительства, организовать здесь, в Белоруссии, новую революционную власть, состоящую из рабочих и работающую под руководством коммунистической партии большевиков. Задачей рабочих-большевиков Белоруссии и Западного фронта являлось организовать переворот на фронте, организовать поддержку созданному революцией новому рабочему правительству солдатских масс фронта; не допустить отправки месознательных солдатских частей с фронта в Ленинград и в Москву на подавление революции.

Наша Минская организация, рабочие и крестьяне Белоруссии вели всю подготовительную работу на основании Ленинского учения, под общим руководством Ленинского Центрального Комитета нашей партии. На основе этого же Ленинского учения, на основе общих директив — Ленинского центрального комитета нашей партии, мы накануне 25-го октября произвели подготовительную работу. Из общего развала, который был в нашей стране, нельзя было выйти иначе как путем социального переворота. Ленин говорил, что выход из кризиса может быть только один — нужно идти к социализму. „Нельзя идти вперед — боясь идти к социализму“. Таков был тот лозунг Владимира Ильича, который был им брошен еще за два месяца до октябрьского переворота.

Минские большевики Западного фронта сейчас же после получения сообщения о перевороте в Ленинграде приступили к организации новой власти. Того же 25 октября, около 12 часов дня, немедленно после получения сообщения о перевороте в Ленинграде, президиум Минского совета издал следующий приказ: „В Минске власть перешла в руки Совета рабочих и солдатских депутатов, который обратился ко всем революционным организациям и политическим партиям с предложением немедленно приступить к организации временной революционной власти на местах. Объявляя о происшедшем, Минский Совет рабочих и солдатских депутатов доводит до сведения всех граждан, что им приняты самые решительные меры к охране революционного порядка и установлению железной дисциплины повсюду. Установлена революционная цензура над всеми выходящими в Минске и получаемыми здесь газетами для предупреждения распространения волнующих население слухов“.

Этим актом Минского Совета, подписанным около 12 часов 25-го октября 1917 года, в Минске была установлена власть Совета, верховным органом власти в Минске стал Минский Совет. По сигналу, данному восстанием Ленинградских рабочих, поднялась вся страна. Поднялись на восстание рабочие и крестьянские массы против изжившего себя Временного Правительства. Старый империалистический фронт, который от февраля до октября пережил много лишений и страданий, примкнул также к Революции. Но в первые дни для революционных рабочих и солдат в Минске и на фронте встретились чрезвычайные трудности: в руках контр-революции, в руках эсеров и меньшевиков оставалась еще значительная часть вооруженной силы. Минскому Совету на третий день пришлось временно отступить, уйти в подполье, для того, чтобы произвести более широкую работу в массах, для того, чтобы подвезти к Минску такие вооруженные силы, которые были бы в состоянии защитить Минский Совет и новую рабочую власть в нашем городе и в нашей стране.

В итоге успешной работы по организации масс, по борьбе с контр-революционными эсеровскими, меньшевистскими и прочими мелко-буржуазными соглашательскими партиями, 2-го ноября в Минске окончательно утвердилась власть Советов. Минский Совет, имея прочную поддержку

фронта, мог стать фактически руководящим центром для города и приступить к созданию революционных органов власти для всего фронта и для всей Белоруссии.

Этим и завершился переворот в Минске. Во главе нашей страны стала новая власть, состоящая из одних только представителей рабочего класса, из членов большевистской партии, власть, поставившая своей задачей вести решительную борьбу против всех пережитков прошлого, ликвидировать окончательно класс помещиков и передать всю землю крестьянину, ликвидировать господство буржуазии, лишить буржуазию ее прав и постепенно перейти к экспроприации капитала.

Задачи новой власти, поставленные Октябрьской революцией, были лучше всего определены и ясно сформулированы В. И. Лениным еще 26-го октября на заседании тогдашнего Петроградского Совета. Там В. И. сказал следующее: „Рабоче-крестьянская революция, о необходимости которой все время говорили большевики,—свершилась. Какое значение имеет эта рабоче-крестьянская революция? Прежде всего значение этого переворота состоит в том, что у нас будет Советское Правительство, наш собственный орган власти, без какого бы то ни было участия буржуазии. Угнетенные массы сами создают власть. В корне будет разбит старый государственный аппарат и будет создан новый аппарат управления в лице советских организаций. Отныне наступает новая полоса в истории России и данная третья русская революция должна в своем конечном итоге привести к победе социализма“.

Вот как в кратких словах формулировал Владимир Ильич те задачи, которые ставила непосредственно в Октябрьские дни наша великая Октябрьская революция. Под знаменем этих задач, поставленных В. И., мы боролись в до Октябрьские дни, под знаменем этих задач организовалась новая власть, под знаменем этих задач мы вступили в эпоху диктатуры пролетариата.

Особенности русской революции

Для того, чтобы понять этот переворот, понять, почему так сравнительно легко, бескровно и быстро произошел этот переворот, почему такая великая победа далась при сравнительно небольшом количестве жертв, нужно бросить беглый взгляд назад на предоктябрьский период и посмотреть на ту борьбу, которая велась в нашей стране, и на те особенности, которые имела эта революционная борьба в Белоруссии.

Одна из особенностей русской революции заключается в том, что она является соединением революционного движения рабочего класса, ставящего перед собой социалистические цели, соединением рабочей социалистической революции с аграрной революцией широчайших крестьянских масс, направленной против феодально-земельной аристократии и частной помещичьей земельной собственности.

Эта особенность заставила нашу партию в процессе революционной борьбы обратить внимание на две стороны—на организацию социалистического рабочего движения под руководством большевистской партии, на организацию широчайших крестьянских масс для выполнения под руководством пролетариата стоящих перед ними задач в области аграрной революции, для окончательной ликвидации помещичьей земельной собственности.

Из этих двух задач наша партия исходила при разработке своей революционной тактики, при руководстве широчайшими массами.

Вторая особенность нашей русской революции заключается в том, что она происходила в условиях послевоенных разрушений, приведших страну к тяжелейшему экономическому кризису. Если этот кризис

был велик на всей территории старой Российской империи, то он был еще гораздо более глубок в Белоруссии. Нужно только припомнить то обстоятельство, что через Белоруссию проходил фронт, что значительная часть Западной Белоруссии была захвачена немецкими войсками, что несколько миллионов, по подсчетам общественных организаций около 3.000.000 человек, бежало из занятых немцами районов. И беженцы, не имеющие ни крова, ни имущества, ни средств для проживания — в своей значительной части осели в неоккупированной Белоруссии, не занятой немцами. Военная обстановка, воинские поборы разрушили чрезвычайно сильно крестьянское хозяйство, разрушили значительно и нашу городскую промышленность.

Все это вместе взятое привело широчайшие массы страны к революции, привело широчайшие массы рабочих и деревенскую бедноту к социалистической революции.

Третья особенность заключалась в том, что во время нашей Октябрьской революции происходила борьба между двумя группами империалистических государств. Эта борьба Советской России помогла удержаться. Взаимная борьба лишила возможности империалистов повести наступление на советскую Россию, ударить по Советской власти. Этот раскол между империалистами не мог однако избавить и не избавил Белоруссию от новой немецкой оккупации, от занятия почти что всей Белоруссии немецкими войсками.

Белоруссия, как и вся Россия и больше чем вся Россия, является страной аграрной и в революционной борьбе, зависимой от наиболее крупных промышленных центров, центров рабочего движения в Российской империи, теперешнего Советского Союза. Из этих центров, из Ленинграда и Москвы шло Ленинское большевистское влияние на широчайшие массы трудящихся нашей страны. Отсюда шло партийное руководство нашей страны, отсюда шли общие директивы. Совершенно естественно, что Октябрьский переворот в Белоруссии произошел в итоге победы, был обеспечен победой Ленинградского и Московского пролетариата. Этого мы забыть никогда не должны и не можем.

Октябрьская революция и мелко-буржуазные партии

В самой Белоруссии революционное развитие шло по двум линиям: по линии организации рабочего класса, по линии объединения вокруг большевистской партии рабочего класса и беднейшего крестьянства. В этой работе нашей партии пришлось натолкнуться на противодействие мелко-буржуазных соглашательских партий: Бунда, поалейцион, меньшевиков, эсеров и целого ряда других мелко-буржуазных соглашательских партий, работавших в Белоруссии.

В деревне нам пришлось также натолкнуться на значительные организации эсеров, созданные после февральской революции, на „Белорусскую Социалистич. Громаду и на некоторое влияние других мелко-буржуазных партий.

Только правильной линией, правильным руководством, большевистским руководством рабочим классом и крестьянством, наша партия преодолела сопротивление мелко-буржуазных партий, ликвидировала окончательно влияние этих мелко-буржуазных партий, создала такие условия, при которых руководство в полной мере могло перейти в руки рабочего класса.

В кратких чертах остановимся на некоторых из этих мелко-буржуазных организаций, оказывавших влияние на широкие трудящиеся

массы и противодействовавших развертыванию Октябрьской революции в нашей стране.

В городе среди рабочих масс, среди еврейских рабочих, значительным влиянием пользовался Бунд. Бунд—старая социалистическая организация еврейских рабочих, которая привлекла в свое время на свою сторону значительные массы еврейских рабочих. Бунд в течение 1917 года не мог по революционному поставить ни одного из вопросов, связанного с жизнью и бытом рабочего класса.

Благодаря этому, он постепенно начал терять свое влияние в широчайших рабочих массах. Бунд не мог и не смел поставить по революционному вопрос о власти в Октябрьские дни. Он по мелко-буржуазной сущности должен был пойти против новой власти рабочего класса, против диктатуры пролетариата, он должен был пойти против революции, он стал против революции. В тот же день, когда нами была объявлена власть советов, когда рабочий класс взял в свои руки государственную власть, представители Бунда, которые находились в Минском Совете, заявили о своем выходе из Совета, заявили о том, что они не могут взять на себя ответственности за совершившийся переворот.

Они считали, что в нашей стране нельзя говорить о социалистической революции, нельзя идти вперед к социализму.

Выходя из Совета, бундовские лидеры порвали с основными массами рабочего класса, которые в новой революционной власти видели своего настоящего представителя, защитника наиболее глубоких интересов рабочего класса. Рабочая масса, которая раньше шла с Бундом, оказалась к этому времени более революционной, чем бундовские лидеры. Рабочие массы отходили от мелко-буржуазных партий. Бундовские лидеры все дальше отдалялись от широких рабочих масс, и это отдаление от интересов широких масс рабочего класса и крестьянства, этот раскол с рабочим классом, это неумение и невозможность, оставаясь на позициях мелко-буржуазной работы решать элементарнейшие вопросы рабочей жизни—это положение привело к полному краху Бунда и всех правых мелко-буржуазных партий. Те революционные элементы, которые находились в Бунде и в других мелко-буржуазных партиях, познали мелко-буржуазную сущность этих организаций, уверились, что они ни в какой мере не могут удовлетворить интересы рабочего класса, что эти организации естественно становятся организациями контр-революционными, эти элементы вошли в коммунистическую партию.

Революционизирование рабочего класса Белоруссии началось с некоторым запозданием, но за то позже оно пошло достаточно быстрым темпом. Рабочее движение Белоруссии, прошедшее через все испытания, через две оккупации, является основной силой, революционной руководящей силой в нашей стране.

В деревне, перед нами, как основная задача, стала задача полной ликвидации помещичьего землевладения и помещичьего класса. После февральской революции эс-эровские организации стали во главе крестьянского движения. Но эс-эровские организации не могли пойти вместе с крестьянами,—они не могли поддерживать радикальные крестьянские требования. Только одна большевистская партия могла идти до конца с широкими крестьянскими массами, против феодальной аристократии, могла поставить и провести до конца полную ликвидацию помещичьего землевладения, могла поддержать самые широкие, дальше всего идущие, крестьянские требования. Вот, в этой-же борьбе за землю, в борьбе за ликвидацию помещичьего землевладения крестьяне Белоруссии должны были отойти от эс-эров, должны были стать и стали под знамя комму-

нистической партии, которая помогла им довести до конца борьбу с помещиком, до полной ликвидации помещичьего класса, до полного довершения аграрной революции—в нашей стране. Два основных вопроса: вопрос о разрешении задач рабочего класса и вопрос земельный не могли быть решены мелко-буржуазными партиями, они могли быть решены только большевистской партией. Широкие трудящиеся массы, которые вначале шли с мелко-буржуазными партиями, это ясно видели. Поэтому, с дальнейшим углублением революции, мы наблюдаем переход рабочих масс под знамя большевизма, под руководство большевистской партии, ибо только под руководством этой партии можно победить.

Национальный вопрос не мог быть разрешен мелко-буржуазными партиями

Третий вопрос, который стоял пред нами в течение всей революции, в течение всего истекшего периода, один из важнейших вопросов политики в Белоруссии—национальный вопрос, не мог быть разрешен мелко-буржуазными партиями. Для полного разрешения национального вопроса необходима прежде всего полная ликвидация феодальной земельной аристократии. Это единственное, что может обеспечить полное самоопределение народов и полное разрешение национального вопроса в интересах широких трудящихся масс. Националистические партии, которые были в нашей стране и, в первую очередь, Белорусская Громада не могли ставить по революционному вопросу о земле, ибо по существу они были контр-революционными партиями, ибо они были от одной кости с эс-ерами. Поэтому они не могли по революционному ставить вопрос о земле и этим удовлетворить крестьянские массы. Они не могли повести за собой эти массы в дни вырешения национального вопроса, ибо для крестьян первой, основной, важнейшей задачей, обеспечивающей разрешение национального вопроса, был вопрос о земле, и только, решив вопрос о земле, можно было подойти к решению национального вопроса, ибо в вопросе о земле заключается для крестьян решение всех остальных вопросов.

Приведу только два примера, которые могут показать, как относились эти организации к разрешению земельного вопроса. 14 ноября эти лидеры мелко-буржуазного революционного движения так писали о нашей революции.

В статье Язепы Лесика в газете „Вольная Беларусь“ от 14 ноября говорится:

„Анархічная зараза, нахлынуўшая на нас з цэнтру, ахапіла ўвесь наш край, ад краю да краю. Штодня прыносяцца жахлівыя весткі, што пагромы, гвалт і руйнаваньня разьліліся па ўсёй шырокай Беларусі. Панскія маёнткі, лясы, сады—ўсё грамадзкае дабро паліцца, крышыцца, нішчыцца, або псуецца на векі. Гіне скарб, пустошыцца край, гарыць народнае дабро. І хто-ж дасьць ратунак нам, як ня мы самі? Хто дапаможа нам, калі кожны затурбован сабой. Украіна гасіць пажар сама і цэраз мора бушуючага агніска падае нам раду ўласнага ратаваньня. Вялікая Беларуская Рада—айчына ў нябесьпецы? На сьцені Белае Русі пастаў покліч айчыны: паўстаньце ўсе як адзін—ратуйце свой край ад зьгіньня“.

В статье того-же Язепы Лесика от 18 ноября (в той же газете) говорится:

„Бальшавізм—гэта культурны і грамадзкі барбарызм, а тым часам вялікарускае грамадзянства, ня глядзячы на сваё абурэньне, нічога рабіць з ім ня можа. Грамадзкая Ўлада і дзяржаўная гаспадарка зруйнаваны да шчэнт, а расійская дамакратыя ахоплена сьмярэцельным паралічом

заныпаду, толькі скардзіцца, ные і сударажна трымаецца за згінушы слуп маскоўскага цэнтралізму⁴.

Вот с каким лозунгом выступила эта мелко-буржуазная организация. Она выступила против крестьянского движения, против захвата помещичьих земель, против всех тех разрушений которые в деле захвата помещичьих земель, в деле ликвидации помещичьего всемогущества на Белоруссии, были необходимы и неизбежны. В этом деле она хотела подать руку Украинским петлюровцам, и на этом погибла, ибо не такими путями решается национальный вопрос. Национальный вопрос решается только коренной пролетарской революцией, ведущей за собой широчайшее аграрное движение крестьянских масс.

Какой бы из основных вопросов революции мы бы не взяли, мы видим, что не было и не может быть такой мелко-буржуазной партии, которая могла бы разрешить хотя бы один из этих вопросов: ни вопроса рабочего, ни вопроса крестьянского, ни вопроса национального мелко-буржуазные партии не могут разрешить. Они остались в рамках старого, они были последышами царского строя. Коммунистическая партия должна была объединить вокруг себя широчайшие массы для того, чтобы против этих партий, против Бунда, эсеров и Социалистической Белорусской Громады, против всех прочих мелко-буржуазных партий повести массы к разрешению всех основных вопросов, которые стали перед нашей страной.

Наша партия, пользуясь широчайшим влиянием в рабочих и крестьянских массах, повела рабочие и крестьянские массы к полному разрешению этих вопросов. Мы можем сказать, что в основном эти вопросы в настоящее время решены. Мы достигли при поддержке широчайших масс рабочего класса и крестьянства крупнейших успехов в деле нашего строительства. Эти успехи могли быть достигнуты только потому, что наша линия была линией Ленинской, линией большевистской и наши ленинские лозунги соответствовали самым глубоким интересам широчайших масс трудящихся. Это могло быть достигнуто только потому, что Ленин нашел новую форму организации трудящихся, форму Советов, новую форму государственной власти, которая дает возможность самым широким массам трудящихся активно участвовать в деле организации государственной жизни, самим учиться и управлять, самим участвовать в разрешении важнейших государственных вопросов.

Все эти обстоятельства обеспечили полное разрешение основных вопросов, которые стали перед страной.—все это обеспечило полную и окончательную победу нашей партии и Советской власти в Белоруссии.

Наши достижения. Положение в Западной Белоруссии.

В дни 10-й годовщины Октябрьской революции, величайшего праздника нашей страны и всего мирового рабочего движения величайшего, праздника всех трудящихся, всех тех, кто строит нашу новую страну, кто участвует в социалистическом строительстве, в этот величайший праздник нужно бросить беглый взгляд на все те основные отрасли нашей работы, через которые мы прошли. Мы нашли страну разрушенной до последнего; мы нашли страну, которой угрожала полная катастрофа. Мы за эти 10 лет, из которых только 5 лет мирной творческой работы, подняли нашу промышленность выше довоенного, мы превзошли довоенные размеры продукции, количественно увеличили рабочий класс, улучшили положение рабочих и идем из года в год к дальнейшему улучшению положения рабочего класса.

Конечно, наши достижения еще далеко не достаточны. Мы еще бедны, мы еще отстали. Но наличие нашей собственной власти, власти

рабочего класса, наличие у нас крепкой большевистской партии есть гарантия того, что мы по этому пути пойдем и дальше.

Там, на Западе осталась другая часть нашей Белоруссии, которая захвачена Польшей, которая находится под властью фашистского сапога; посмотрим, как она „поднялась“ в течение этих послереволюционных лет? Вот как один из крупных белорусских журналистов характеризует положение в Западной Белоруссии: „Крупный промышленный центр Западной Белоруссии, Белосток, почти замер. Та промышленность, которая еще влачит свое существование в Белостоке, не является промышленностью в настоящем значении этого слова. Такая промышленность, которой славился Белосток, сократилась в 10 раз и то работает с неполной нагрузкой и перебоями. Промышленность пала и в остальных воеводствах“.

Я думаю, что этих немногих слов достаточно для того, чтобы сравнить, какие преимущества в организации народного хозяйства и нашей промышленности дал нам наш советский строй. Я не буду сейчас говорить о том колоссальнейшем преимуществе, которое мы имеем, о том преимуществе, что наша промышленность восстанавливается уже не на старых началах, а на новых социалистических началах, что руководителем этой промышленности, организатором ее, хозяином на фабрике, является сам рабочий класс.

Сельское хозяйство Советской Белоруссии развивается также на новых началах. Крестьяне овладели помещичьей землей. Мелиорацией присоединяются к крестьянским хозяйствам все новые и новые земельные фонды. Покупательная способность крестьянства возросла. В то же самое время в Западной Белоруссии мы имели в прошлом году неурожай, который сказывается еще сильно в этом году и не мог не отразиться на уровне покупательной способности крестьянства Западной Белоруссии.

А как там и у нас разрешается национальный вопрос? Мы имеем полное равноправие национальностей, полное равноправие языков, обеспечение национальных школ, громадный рост белорусской национальной культуры. В Западной же Белоруссии идет полным ходом колонизация школ. Рост народного просвещения в Советской Белоруссии дал удвоение посещения школ против 14-го года. Если тогда школы посещались 38% всех детей, то мы сейчас имеем в наших школах 77% детей. Рост грамотности значительно повысился. Если же мы возьмем цифры по той части Белоруссии, которая осталась под фашистским сапогом, то увидим, что там нет такого продвижения вперед.

У нас белоруссизация государственных учреждений уже заканчивается—там в белорусском крае идет колонизация учреждений.

Следует только мало-мальски остановиться на вопросах, вырешенных нашей партией, чтобы увидеть, какую колоссальнейшую силу нам дала Октябрьская революция, какие колоссальнейшие преимущества мы получили. Мы сегодня еще не видим и не подозреваем всех тех крупных изменений во всех отраслях нашей народно-хозяйственной жизни, какие произведены Октябрьской революцией.

Международный пролетариат был и будет с нами

Мы шли по верному пути. Нам приходилось преодолевать колоссальнейшее количество трудностей, но мы на этом пути шли от одного успеха к другому. Мы имеем полную уверенность думать, что в дальнейшем наш путь, наша работа, наша борьба, борьба рабочего класса и широчайших крестьянских масс нашей страны будет столь же успешна.

Мы в 1917 году вышли на борьбу, как международные революци-

онеры, мы вышли как первый отряд международной пролетарской революции. Мы опирались на сочувствие широчайших масс трудящихся классов Западной Европы, опирались на сочувствие широчайших масс угнетенных народов Востока. В истории нашей борьбы трудящиеся массы других стран неоднократно оказывали сильнейшую помощь нашему Советскому Союзу, несмотря на то, что они не взяли еще власть в свои руки.

Мы имеем полную уверенность думать, что и в связи с угрозой войны, которая становится с каждым днем все более и более реальной, мы сможем опираться на сочувствие и поддержку международного революционного движения.

Одной из наших задач является — быть базой и опорой международной пролетарской революции. Своим собственным существованием мы поднимаем энергию и силы международного рабочего класса, мы будим революционные настроения, наше социалистическое строительство, наши успехи являются делом всего международного пролетариата.

Поэтому мы пригласили наше Правительство, наша партия, наши профсоюзные организации на наши Октябрьские торжества делегации рабочих различных стран приходят, смотрите, что сделано нами, приходите, смотрите, убедитесь, что в нашей стране власть находится действительно в руках рабочего класса. Это докажет тем сомневающимся и тем, которые в течение долгих лет шли за соглашательскими партиями, что рабочий класс может не только изгнать, раздавить помещиков и капиталистов, но взявши власть в свои руки, он может сам своими руками строить новое общество, убедит их, что Советский Союз есть страна, которую должен защищать весь международный пролетариат.

Мы эту мысль особенно должны подчеркивать. Наши успехи являются успехами всего международного пролетариата всей массы международного пролетариата. Трудящиеся массы всех стран должны вместе с нами праздновать это десятилетие и вместе с нами стать на защиту нашей страны, нашего Советского Союза от всех тех врагов, которые поднимаются против нашей страны.

Мы являемся международными революционерами, мы являемся базой, опорой международной пролетарской революции. Мы с этой надеждой на быстрое развитие международно-пролетарской революции пришли в октябре, мы видели, что в течение 10 лет весь мир переживал и пережил десятки восстаний, рабочие поднимались в целом ряде крупнейших стран, ни в одной из этих стран рабочий класс еще не победил. Мы являемся единственной победоносной страной. Но мы имеем полную уверенность думать, что мы живем в эпоху международных пролетарских революций, что все международные пролетарские революции будут двигаться вперед еще более быстрыми шагами, чем это было в течение этого первого десятилетия.

Итоги нашего десятилетия

Каковы же итоги нашего десятилетия? Мы достигли новой организации рабочего класса, охватили нашей организацией почти полностью весь рабочий класс. Нам удалось организовать и повести за собой широчайшие крестьянские массы, нам удалось объединить вокруг Советской власти под нашими знаменами широчайшие массы, и в том числе все сознательные массы интеллигенции.

Мы разрешили национальный вопрос в нашей стране. Борьба была тяжелая, много было жертв, многие лучшие люди, которые боролись в

наших рядах, пали жертвой на фронтах гражданских войн. Мы имели крупные разрушения, но мы справились со всеми этими разрушениями. Мы вошли победителями из тех трудностей, которые перед нами стояли.

Мы шли с массами и в этом была наша сила в Октябрьские дни. В том, что мы идем с самыми широчайшими массами, что вся наша работа ведется открыто, на глазах у самих широчайших масс трудящихся — в этом заключается наша сила и сейчас.

Рабочий класс и широчайшие массы крестьянства, ставши в Октябрьские дни под знамена нашей партии, под знамя Ленина, за эти десять лет еще в большей мере сплотились вокруг Коммунистической партии.

Коммунистическая партия полагает, что Октябрьские торжества послужат к еще большему объединению, к еще более широкому, более глубокому сплочению масс рабочего класса вокруг Коммунистической партии. Коммунистическая партия во главе пролетариата, во главе трудящихся идет уверенными шагами вперед по пути к социализму.

Дыфэрэнцыяцыя беларускай вёскі

За апошнія гады прыходзіць хуткі ўзрост сельскай гаспадаркі. Само сабой зразумела, што кожнага цікавіць пытаньне, у які бок расьце сялянская гаспадарка, у якіх сацыяльных групах сялянства хутчэй разьвіваецца гаспадарка, ці ёсць падстава налічыць сацыялістычнаму будаўніцтву сельскай гаспадаркі. У стэрэатыпныя часы пры капіталізме разьвіццё сельскай гаспадаркі прыходзіла ў адным напрамку — канцэнтравалася зямля ў абшарніку, купцоў, вясковых кулакоў і абезьзямелых уся бедняк і сьрадняк, прыходзіла шырокая капіталістычная эксплуатацыя працоўных вёскі. Расла аграрная буржуазія.

Царская ўлада ўсямі спосабамі садзейнічала такому разьвіццю сельскай гаспадаркі. Затачы Савецкай улады іншыя. Мы прымаем усе крокі і будзем сваю палітыку ў адносінах сялянства так, каб склаўся спрыяючыя ўмовы разьвіццю бедняцка сьрадняцкай гаспадаркам, прыводзячы адначасова з тым усебаўныя канцэнтраваньне гэтых гаспадарак. На падставе дыямічных досьледаў мы маем магчымасьць добра ўявіць, як прыходзіць цяпер у нас працэс дыфэрэнцыяцыі вёскі. Самую дыфэрэнцыяцыю мы будзем аналізаваць па наступных адзнаках — пасеву, жывому і мёртваму інвэнтару, тэмпу разьвіцця гравасьці і тэхнічных культур, арэндзе зямлі. Агляд вёскі па рэзьмеру пасеву дае такі сацыяльны малюнак:

Групы гаспадарак па пасеву	Гады	Процэнт гаспадарак кожнай групы к ітогу	Пасевная плошча	
			Сярэдні разьмер на 1 гаспадарку	Проц. пасевнай плошчы кожнай групы к ітогу
Без пасеву	1917	9,8		
	1924	2,1		
	1925	1,9		
	1926	1,4		
3 пас. ад 2 дзес.	1917	22,6	1,37	8,9
	1924	32,8	1,51	16,3
	1925	27,1	1,54	12,5
	1926	21,4	1,48	10,8
" " ад 2 дз. і больш	1917	55,3	3,6	54,3
	1924	57,5	3,7	69,1
	1925	61,4	3,6	70,1
	1926	65,5	3,6	77,2

Група гаспадарак па пасеву	Гады	Пасевная плошча		
		Процэнт тат. кожнай гру- пы к ітогу мер на 1 гас- адарку	Сярэдняе разь мер на 1 гас- адарку	Проц. пасев. пл. кожнай групы к ітогу
" да 6—8 дз.	1917	6,6	6,94	13,3
	1924	3,6	7,00	8,3
	1925	4,6	7,02	9,6
	1926	5,2	6,92	10,7
Звыш 8 дзес.	1917	5,4	12,51	19,5
	1924	2,0	11,34	7,3
	1925	2,4	11,11	7,8
	1926	2,5	10,15	7,3
Бяз розьніцы	1917	100	3,45	100
	1924	100	3,06	100
	1925	100	3,32	100
	1926	100	3,36	100

Па адзнакам пасеву наглядзецца надзвычайна цікавы працэс, які бязумоўна цалкам адпавядае курсу палітыкі нашай партыі на ісёцы. Што мы бачым? Група без пасеву з кожным годам значна скарачаецца. Яна адразу пасьяя 1917 г., як толькі была праведзена аграрная рэвалюцыя, каласальна скарацілася. Падзел абшарніцкіх і іншых непрацоўных зямель даў мажлівасць апрадэтарызаваным элементам атрымаць зямлю і заняцца сельскай гаспадаркай. Ншны далейшыя мерапрыемствы па дадатковаму землянадзяленню бяззямельных і малазямельных сялян, якія зараз праводзіцца, даводзяць групу беспасевых да невялікага ліку і амаль што ліквідуюць яе. Ншны мерапрыемствы па зямляўпарадкаванню і палітыка надзяляць бедняцкія сялянскія гаспадаркі ня менш, як па мінімальнай норме даюць мажлівасць кожнаму нямаючаму зямлі абзавесціся сельскай гаспадаркай. Цяпер паглядзім, куды-ж гэта група пераходзіць. З табліцы мы бачым, што пашыраецца група з дзевяцю дзесяцінамі пасеву, а таксама з пасевам ад 2 да 6 дзес. Такім чынам, напэўна, што беспасевая група пераходзіць у пасевную. Пры гэтым група з пасевам да дзевяці дзесяцін таксама пераходзіць у групу з большым пасевам. Значыць, вясковая беднота паступова скарачаецца і гэта частка гаспадарак, вырастаючы, прыбліжаецца і пераходзіць у сярэдняцкую групу. Значная праслойка беднаты па адзнакам пасева відаць пачынае ўзмацняць гаспадаркі і асяраднячацца. Сярэдняцкая група за ўсе годы значна павялічваецца. Сярэднякі самая вялікая і самая значная праслойка сялянства, яна займае каля 60% усіх гаспадарак. Заможныя вярхавінка ўскі з самых першых год рэвалюцыі дала рэзкае скарачэнне і цяпер яна займае зусім невялікае месца ў агульным ліку сялянскіх гаспадарак (толькі 2,5 проц.) Пры гэтым яна за ўсе годы з'яўляецца стабільнай і не дае амаль што ніякага ўзросту. Так што, калі аналізаваць па пасеву, дык нельга сказаць, каб у нас прыкмячаліся якія небудзь нагрозы з боку кулацкага росту.

Ва ўмовах БССР такое стабільнае становішча групы заможных па пасеву глумачыцца ў значнай долі тым, што мы цяпер праводзім абрэзку зямель у поўпрацоўных гаспадарках і гэтым самым зямельную забеспялеку гэтай групы трымаем на ўзроўні нашых максімальных норм. Некаторае пашырэнне пасеваў у верхавінцы ўскі трэба глумачыць пераходам да больш інтэнсіўнага выдзялення сельскай гаспадаркі (пераход

на шматполье, занятыя папары і інш). Раней цалы шэраг шматзямельных сялян вялі экстансыўную гаспадарку і цяпер, калі ў выніку абрэзкі лік зямлі ў іх скараціўся, зразумела, што яны, маючы сродкі, хутка пачнуць інтэнсіфіцыраваць сельскую гаспадарку, у зьвязку з чым у іх павінна пашырацца пасеўная плошча. Але ж у гэтым ніякай пагрозы няма.

Такім чынам, па пасеву мы бачым хуткае скарачэньне ліку беспасеўных гаспадарак і пераход іх у пасеўныя; скарачэньне дробнапасеўных і пераход іх у вышэйшыя групы з большым пасевам, агульны і значны ўзрост сярэдняй групы і стабільнасьць у групе заможных Курс і палітыка нашае партыі паводлуг гэтай аднакі цалкам сябе апраўдваюць.

Як адбываецца рост пасеваў кармавых траў і тэхнічных культур

Возьмем цяпер другую адзнаку — тэмп росту пасеваў кармавых траў і тэхнічных культур. Гэтая адзнака ва ўмовах нашай інтэнсыўнай гаспадаркі зьяўляецца надзвычайна важным дзея выхаваньня тэндэнцыі дыфэрэнцыяцыі вёскі. Пасеў кармавых траў і тэхнічных культур у гаспадарках характарызуе ўзрост таварнасьці, інтэнсыўнасьці і прыбытковасьці гаспадаркі.

„Калі пры экстансыўна-зярновай гаспадарцы магчыма адмежавацца групоўкай па пасеву (ці па рабочаму быдлу), дык пры іншых умовах неабходна прыняць пад увагу пасеў прамысловых расьлін тэхнічную апрацоўку сельска-гаспадарчых прадуктаў, пасеў карняплодаў, ці кармавых траў, малочную гаспадарку, гародніцтва і г. д (Ленін, ст 71 „Разьвіцьцё капіталізму ў Расіі“. Такі падыход да высьвятленьня працэсу дыфэрэнцыяцыі вёскі, аб якім гаворыць Ленін, цалкам павінен быць прыняты намі ў нашых беларускіх умовах. Разьвіцьцё таварнасьці нашай сельскай гаспадаркі цяпер і на далей будзе праходзіць у напрамку росту пасеву, кармавых траў, карняплодаў, пашырэньня малочнай рагатай жывёлы, тэхнічных культур. Як жа праходзіць разьвіцьцё гэтых культур у гаспадарках розных сацыяльных груп нашае вёскі, бачым з наступнай табліцы:

	Гады	На 100 дзес. пасеву прыходзіцца.				
		3 пасев. да 2 дзес.	Ад 2 - 6 дзес.	6 - 8 дзес.	Звыш 8 дзес.	Бяз розн. груп
Лён і канопля	1917	4,6	3,8	3,5	3,1	3,7
	1924	3,7	2,9	2,3	1,6	2,9
	1925	4,2	3,7	3,0	2,0	1,0
	1926	4,0	3,5	2,9	2,3	3,4
Бульба	1917	13,0	8,7	6,8	6,3	8,3
	1921	13,0	10,3	9,6	9,0	11,0
	1925	13,6	10,7	9,1	8,0	13,2
	1926	13,3	10,8	9,9	9,2	10,9
Кармав. травы	1917	1,4	3,4	5,5	9,5	4,7
	1924	2,3	4,5	6,2	12,5	4,9
	1925	2,5	5,5	7,1	12,0	5,8
	1926	3,0	6,5	9,9	13,5	7,0

Наогул цяпер у сельскай гаспадарцы адбываецца буйны рост ільну канопель, бульбы, кармавых траў (нажаль, вестак аб кармавых карняплодах няма, хаця пасеў іх за апошнія гады пачаў пашырацца). З таб-

ліцы бачым, што па пасеву ільну і канопель першасе месца займаюць дробна-зямельныя гаспадаркі. Чым гаспадарка мае больш зямлі, тым процант пасеву гэтых культур скарачаецца. Такое зьявішча тлумачыцца тым, што гэтыя культуры патрабуюць шмат працы, якой буйна-зямельным гаспадаркам не хапае, каб пашыраць пасев гэтых працэміх культур. Лей і канопля у дробна-зямельных гаспадарках граюць ня толькі спажывецкі, а бязумоўна, і прамыслова-таварны характар. У такім напрамку і праходзіць развіццё гэтых гаспадарак, што сьведчыць аб эканамічным узросце гэтай групы. У больш зямельных групах процант пасеву ільну скарачаецца, але гэта зусім не адзначае, што культура ільну у гэтых гаспадарках ня мае таварнага значэння, бо і гэтыя гаспадаркі прадаюць лей і каноплі. Калі ўзяць пасев бульбы, дык мы таксама бачым, што пасев яе зьяўляецца большым у дробна-зямельных гаспадарках. Правда, бульба у гэтых гаспадарках у большай меры, чым у другіх групах, зьяўляецца культурай спажывецкай. Недахоп хлеба і іншых прадуктаў кампэнсуюцца бульбай. Але ж калі прыняць пад увагу развіццё прамысловасці па перапрацоўцы бульбы, дык стане зразумлым, што бульба мае вялікае значэнне для бяднейшага сялянства і як тварная культура.

Пасеву бульбы спрыяе і рост жыгаслагадохлі. Таму пашырэнні бульбы, як таварнай культуры, развіццё і у сувязі з жыгаслагадохлія. Значны ўзрост пасеву бульбы назіраецца у сярэдніх і больш заможных гаспадарках. У іх пашырэнне бульбы, бязумоўна, зьяўляецца аднакава пашырэння таварнасці гэтых культур. Асабліва няважкі ўзрост назіраецца у параўнанні з 1917 г. Аднак гэты год ня можа зьяўляцца характэрным для якога-небудзь параўнання з апошнімі гадамі. У 1917 годзе сельская гаспадарка была дэарганізавана вайною, шмат працоўных сялян знаходзілася у арміі. Ягасрадняк такі: больш заможныя гаспадаркі пры недахопе сваяй уласнай працы (а таксама дзякуючы агульнаму памяншэнню рабочай сілы на вёсцы) ня мелі мажлівасці пашырць і развіць такую працэміую культуру, як бульба. На сучасным пашырэнні бульбы у заможных сялянскіх гаспадарках мало адзіцца такое мерпрыемства, чк аб'ёзка шматзямельных гаспадарак. Памяншэнне зямельнай плошчы у гаспадарцы павіна сімо сабой зразумела, выклікаць пераход да больш інтэнсіўных культур. Акрамя таго у нашых умовах лей і бульба даюць на адзінку плошчы значна большы прыбытак, чым іншыя культуры.

Пасеву кармовых траў ва ўмовах Беларусі зьяўляецца аднакава пачаўшага ся рэарганізацыі, пашырэння інтэнсіўнасці і таварнасці сельскай гаспадаркі. З пасевам траў цесна звязаны пераход сельскай гаспадаркі ад трохпасеўкі да шматполья. Пасеву кармовых траў наогул ва ўсёй сельскай гаспадарцы з году у год надзвычайна хутка развіваецца. Да вайны і ў 1917 годзе высокі процант пасеву траў мелі заможныя (4,5 проц.) і сярэднія (3,5-5,5 проц.) гаспадаркі. Надзвычайна мала кармовых траў высявалі бядняцкія гаспадаркі (1,4 проц.). Такім чынам, да рэвалюцыі аднака інтэнсіўнасці і таварнасці гаспадаркі залежала ад шматзямелья і заможнасці гаспадаркі. Пасля рэвалюцыі і асабліва ў перыод НЭП'у, калі фактычна і пачалося агульнае шырокае развіццё сельскай гаспадаркі, бядняцкія і сярэднія гаспадаркі даюць каласальны ўзрост палявога травасеву. Зразумела, што гэта магчыма бачыць і з табліцы, што па процанту пасева гэтых культур бядняцкія сярэднія гаспадаркі яшчэ не дагналі заможных сялян, аднак па тэмпу росту кармавых раслін яны ідуць хутчэй, чым заможныя гаспадаркі. Да гэта і само сабой зразумела, бо заможны селянін яшчэ ў перыод капіталізму атрымаў навыкі культурнага вядзення гаспадаркі, ён мае больш улас-

ных грошай, каб хутчэй абзавесціся насеннем і ўгнаеннем. Бядняцка-серадняцкія гаспадаркі ў гэтых адносінах знаходзяцца ў горшых умовах у параўнанні з заможнымі, але ж ня глядзячы на гэта, і дзякуючы цэламу шэрагу мерапрыемстваў, якія праводзіць Савецкая улада ў адносінах бядняцка-серадняцкага сялянства ў іх тэмп развіцця кармовых траў праходзіць хутчэй. У адносінах бедняка і сярдняка вескі наша дапамога з кожным годам будзе пашырацца ў залежнасці ад чаго будзе пашырацца і тэмп інтэнсіфікацыі і таварнасці гэтых гаспадарак. Такім чынам курс партыі на хутчэйшае развіццё галоўнай масы сельскіх бядняцка-серадняцкіх гаспадарак к сучаснаму моманту відавочна ўжо сябе апраўдаў і ў выніку нашай палітыкі мы маем відавочныя дасягненні.

Значыць, калі падыходзіць да дыфэрэнцыяцыі вескі з пункту погляду прогрэсывных элементаў а толькі такі падыход у нашых умовах і будзе правільным, бо адзінак у зросту сельскай гаспадаркі ляжаў у пашырэнне элементаў, якія інтэнсіфікуюць сельскую гаспадарку, дык сярод беларускага сялянства мы бачым, што пасеў тэхнічных культур, ільну, канюшыны, бульбы займае большы процант у бядняцка-серадняцкіх гаспадарках; па пасеву ж кармовых траў (канюшыны, вікі, сярэдзі) бедняцка-серадняцкія гаспадаркі адстаюць ад заможных, але ж тэмп развіцця гэтых культур у беднякоў і сярднякоў праходзіць больш хутка, чым у заможніка. Пагул-жа тэмп інтэнсіфікацыі сельскай гаспадаркі больш хутка праходзіць у бядняцкіх і сярдняцкіх гаспадарках, чым у заможных.

Малочная гаспадарка хутчэй развіваецца ў бедняцкіх і сярдняцкіх гаспадарках.

Як спажывецкая, так, асабліва, таварная значэнне мае развіццё малочнай рагатай жывёлы. У БССР таварнасць сельскае гаспадаркі будзе прыходзіць у пашырэнні жывёлаводства і, асабліва, рагатай жывёлы і свіней. БССР складае расні інтэнсіўнай сельскае гаспадаркі. Калі раней, да рэвалюцыі, малочная гаспадарка развівалася толькі ў абшарнікаў і кулакоў, дык цяпер малочная сельска-гаспадарчая коопэрацыя аб'яднала, галоўным чынам, бядняцкія і сярдняцкія гаспадаркі сялян. Агульны рост кароў сярод асобных соцыяльных груп па гадох праходзіць такім чынам:

Размеркаванне сялянскіх гаспадарак у залежнасці ад забеспячэння каровамі (у процантах):

	1917	1924	1925	1926
Бескароўных	9,5	6,2	5,4	4,3
3 1-й каровай	39,4	58,7	51,1	46,7
3 2-ма каровамі	35,2	29,3	35,1	38,4
3 3-ма каровамі	11,1	4,5	6,9	8,5
3 4-ма і больш	4,8	0,8	1,5	2,1

З табліцы мы бачым, што лік бескароўных у параўнанні з 1917 г. значна скараціўся, прыблізна на 50 проц.; пры гэтым, калі глядзець па гадох, дык мы бачым, што лік гаспадарак без кароў паступова і значна з году ў год скарачаецца. А гэтаму бачыш у гэтым крэдытную і іншую дапамогу бедняце. Да рэвалюцыі працэс праходзіў наадварот, лік бескароўных з кожным годам павялічваўся, бо ў той час капіталізм хуткім тэмпам пралетарызаваў веску. Цяпер-жа мы бачым, што і па адзнацы рагатай жывёлы беднота ўзмацняецца, а не пралетарызаецца. Радам з гэтым мы бачым, што група бескароўных папоўніла групу аднакароўных. У параўнанні з 1917 г. гэтая група значна вырасла, але ж адначасова з гэтым група аднакароўных паступова з году ў год памяншаецца; яна не

пралетарызуецца, а пераходзіць у групу з дзвюма каровамі, якая дае кожны год досыць значны ўрост. Не далажула і 14. 14. 1. група з 3 ма каровамі; ўрост трохкаровынаў праходзіць з году ў год з некаторай пасьпяховасьцю і яшчэ меншым тэмпам праходзіць ўрост гаспадарак з чатырма каровамі. Мадэлі і інтэнсіфікацыі сельскага гаспадарства прымаем курс на організацыю сярод сялянства малочнай гаспадаркі і досыць хуткі ўрост малочнай рагатай жывёлы як раз праходзіць у бедняцка-серадняцкіх гаспадарках.

Накапленне капіталу ў Беларускай сельскай гаспадарцы будзе праходзіць у выправу развіцця дзельнага малочнага скарочнага і пашырэння гатацкай жывёлы ў сельскай гаспадарцы і частка будзе праходзіць у тых сацыяльна-класавых групах, дзе і сярэдняк, якіх партыя і савецкая ўлада падтрымліваюць сваім меркаваннем. Пры гэтым ня толькі пашырэнне колькасці гатацкай жывёлы, але і разам з гэтым і праходзіць досыць значны ўрост гатацкай жывёлы ў гэтых гаспадарках у адносінах малочнага скарочнага. Для развіцця ж у нас на Беларусі ня было ніводнай бедняцка-серадняцкай гаспадаркі, якая ўваходзіла ў малочнае таварыства.

Падзялім цяпер у гэтых групах гатацкай жывёлы. Гэта магчыма ўбачыць з наступнай табліцы

Забяспечанасць каровамі пасобных пасеўных груп сялянскіх гаспадарак (у %):

	Без пасева	3 пасевам да 2 дзес.	Ад 2,1 да 6,0 д.	Ад 6,1 да 8 дзес.	Вышш 8 д.
% гаспадарак кожнай групы к іх у	100	100	100	100	100
% кароў кожнай групы к іх у	100	100	100	100	100

Група беспасеўная з кожным годам скарачаецца, пагатаму само сабой зразумела, што памяншэнне і ўдзел гэтых антыпачынаў. Прызначна скарачаецца і ўдзел гэтых антыпачынаў у групе з пасевам да 2-х дзес. у параўнанні з мінулымі годамі, але ж і ў гэтых гэтых гаспадарак, таксама з году ў год памяншаецца, бо яны пераходзіць у вышэйшую групу з пасевам ад двух да шасці дзес. У гэтай групе і наступна павялічваецца лік рагатай жывёлы. У групе ад 6,1 да 8 дзес. пасеву, таксама павялічваецца рост рагатай жывёлы і прыблізна пропорцыянальна пашырэнне ліку гэтых гаспадарак і, вяртаючы, у самай заможнай групе (вышш 8 дзес.), якая налічвае ўсё 2,5 проц. гаспадарак ад усяго ліку, рост рагатай жывёлы налічвае 1,1, але ж і прыналежыць толькі 4,3 проц. рагатай жывёлы. Самы высокі тэмп ўросту рагатай жывёлы вызначаецца ў сярэдняпасеўнай групе.

Такім чынам, калі лічыць, што ў групу бедняцка-серадняцкіх гаспадарак уваходзіць гаспадаркі з пасевам да 8 дзес., тады гэтым сацыяльна-класавым групам належыць 45,7 проц. ад усяй рагатай жывёлы. У Беларусі пры інтэнсіфікацыі сельскага гаспадаркі і пашырэнні пасеву кармовых траў і організацыі малочнага таварнага гаспадаркі, накіраванае

Табліца паказвае, што ў першых дзвюх групх беспасеўнай і з пасевам да дзвюх дзесяцін праходзіць у апошнія гады тэндэнцыя скарачэння процанту рабочай жывёлы, але-ж разам з гэтым і лік гэтых гаспадарак (асабліва беспасеўных, скарачаецца і пераходзіць у вышэйшую групу. У зьвязку з землянадзяленьнем, якое зараз у БССР праводзіцца, на месца гаспадарак перайшоўшых у вышэйшую групу, уваходзяць гаспадаркі, якія толькі што атрымалі зямлю і ня мелі магчымасці абзавесціся працоўнай жывёлай. Але тут наабходна крэдытная дапамога, асабліва тым гаспадаркам, якія атрымалі зямлю ня менш як па мінімальнай норме ў парадку землянадзяленьня. Наогул-жа, абсалютна большая частка (91,5 проц.) усей працоўнай жывёлы сканцэнтравана ў групх бедняцкіх і сяродняцкіх. Такім чынам, пашырэнне накупленняў у сельскай гаспадарцы у нап. амку працоўнай жывёлы праходзіць таксама ў сваёй абсалютнай большасці ў групх бедняцка-сяродняцкіх гаспадарак.

Як адбываецца машынізацыя сялявскіх гаспадарак

Як праходзіць забеспячэнне некаторымі галоўнымі машынамі і прыладамі сельскае гаспадаркі, паказваюць наступныя данныя

Забяспека мёртвым інвэнтаром:

Пасеўныя групы	На 100 гаспадарак прыходзіцца					
	Г а д ы	Плугоў	Бароны желез.	Сеялак	Жнярак і касіл.	Малаці- лак
Бяз розніцы	1917	88,88	3,38	0,68	9,11	7,01
	1924	82,82	2,02	0,72	5,01	4,26
	1925	87,93	3,08	0,11	6,67	4,86
	1926	90,87	4,83	0,85	7,39	5,35

Па цэламу шэрагу такіх машын, як плугі, жалезныя бароны, сеялкі мы маем большую забяспеку, чым у 1917 годзе. Падругое, па ўсіх наогул машынах і прыладах праходзіць кожны год пашырэнне ужывання іх у сельскай гаспадарцы. Шырокім тэмпам з году ў год праходзіць павялічэнне карыстання складанымі машынамі. Веска пачала маханізавацца, што выклікаецца пачаўшаюся хуткай інтэнсіфікацыяй сельскай гаспадаркі. Рэарганізацыя сельскай гаспадаркі патрабуе лепшых машын і прыладаў і ў зьвязку з агульным узростам сельскай гаспадаркі і ў зьвязку з пашырэннем тэмпу яе рэарганізацыі, з кожным годам машынізацыя сельскай гаспадаркі будзе пашырацца.

З якім тэмпам праходзіць забяспека машынамі і прыладамі паасобных сацыяльных груп, відаць з наступнага

Забяспека мёртвым інвэнтаром:

Пасеўныя групы	На 100 гаспадарак прыходзіцца					
	Г а д ы	Плугоў	Барон желез.	Сеялак	Жнеек і касіл.	Малаці- лак
Без пасеву	1917	7,70	0,27	—	0,14	0,55
	1924	17,80	0,99	—	0,50	—
	1925	12,18	10,00	—	—	0,13
	1926	9,93	19,87	—	1,66	0,22

Пасевныя групы	На 100 гаспадарак прыходзіцца					
	Гады	Плугоў	Барон зялезн.	Сеялак	Жніеў і касіл.	Малаці- лак
З пасев да 2 даэс.	1917	57,80	0,30	—	—	0,48
	1924	61,80	0,56	0,03	—	0,17
	1925	61,50	0,57	—	0,01	0,17
	1926	64,90	1,28	—	0,02	0,71
От 2,1—6 даэс.	1917	91,6	2,58	0,02	0,10	5,61
	1924	92,4	1,72	0,03	0,14	4,0
	1925	95,8	2,50	0,05	0,23	3,88
	1926	97,6	3,85	0,01	0,21	4,63
Ад 6—8 даэс.	1917	135,5	9,63	—	1,23	20,69
	1924	144,0	6,13	0,56	2,34	20,80
	1925	127,0	10,57	1,21	1,93	26,17
	1926	117,97	14,14	0,18	2,76	20,72
Звыш 8 даэс.	1917	199,70	24,11	1,02	14,22	44,42
	1924	155,00	28,50	1,94	16,10	49,30
	1925	151,80	29,30	2,93	18,75	48,10
	1926	138,40	49,40	2,70	17,77	42,10

Беспасеўная і дробна-пасеўная групы даюць агульнае пашырэнне машын і прылад за выключэннем плугоў, на што беспасеўная група паказвае тэндэнцыю скарачэння, што таксама магчыма тлумачыць агульным лікам скарачэння гэтых гаспадарках. Тэмп росту ўсіх машын ў сярэдняй пасеўнай групе значны. Прыходзіць узрост карыстання машынамі ў заможных (кулацкіх) гаспадарках, і асабліва пашыраецца лік такіх складаных машын, як касілак, жніяркі, малатарні, у чым буйныя гаспадаркі перасягнулі 1917 г. Аднак, лік машын на гаспадарку, асабліва складаных машын, калі не прымаць пад увагу зямельную плошчу, яшчэ сам па сабе нічога не гаворыць. Паглядзім загэтым на тое, якая забяспечка машынамі ў розных сацыяльных груп іх мясца на пасеўную плошчу, што магчыма бачыць з наступнай табліцы

Забяспечка пасеўнай плошчы сялянскіх гаспадарак арудзвыямі вытворчасці

(На 100 даэс. пасеву па групам):

	З пас. да 2 даэс.				Ад 2—6 даэс.				Ад 6—8 даэс.				Звыш 8 даэс.			
	1917	1924	1925	1926	1917	1924	1925	1926	1917	1924	1925	1926	1917	1924	1925	1926
Плугоў	428	410	400	410	275	261	265	27	96	163	176	170	160	137	141	115,6
Барон зя- лезных	0,22	0,37	0,38	0,86	0,71	0,49	0,69	1,07	1,39	0,93	1,51	2,04	1,93	2,51	2,64	4,86
Малацілак	0,35	0,31	0,11	0,48	1,54	1,14	0,07	1,99	2,98	2,99	3,73	3,00	3,55	4,34	4,35	4,14

З гэтых толькі што памянёных даных відаць, што дробныя гаспадаркі на пасеўную плошчу забяспечаны, напрыклад, плугамі больш, чым сярэднія і буйныя гаспадаркі. У адносінах складаных машын забяспечка іх меншая. Але і тут неабходна адзначыць адзін усім вядомы

факт, што трымаць у гатыв. далабым карыстанэн' дробнаму гаспадару, скажам мал. таро зьяўляюцца зусім не рэнтабельным. Акрамя таго, буйныя машыны дзяржа: дробнаму гаспадару, калі купіць яе, дык трэба улажыць б. гата сродкаў, а пачаць гэтай машыны ня будзе чаго рабіць. Каб дашь маж. вастыць шдыв. далабым д. об'ём с'ялянскім гаспадаркам карыстання ска. д. об'ём машынамі і прыладамі і каб гэтае карыстаньне для іх было рэнтабельным, неабходна іх уцягнуць у коопэрацыйныя аб'яднаньні па карыстаньню гэтымі машынамі. Пры гэтым таварыствы павінны аб'яднаць, такім чынам, б. д. аб'ём с'ялянскім гаспадаркам, каб колькасць іх зямельнай і сел. с'я гаспадарча. плошчы адпавядала вытворчасці машынаў. Толькі пры такіх умовах карыстаньне ска. д. об'ём машынамі будзе рэнтабельным. Неабходна яшчэ прыняць пад увагу аграрнае беспрацоўе, в. скі дробнаму гаспадару, д. аб'ём машынаў б. д. аб'ём с'ялянскім з зямельным гаспадаркам і сел. с'я гаспадарча. плошчы адпавядала вытворчасці машынаў. Толькі пры такіх умовах карыстаньне ска. д. об'ём машынамі будзе рэнтабельным. Неабходна яшчэ прыняць пад увагу аграрнае беспрацоўе, в. скі дробнаму гаспадару, д. аб'ём машынаў б. д. аб'ём с'ялянскім з зямельным гаспадаркам і сел. с'я гаспадарча. плошчы адпавядала вытворчасці машынаў. Толькі пры такіх умовах карыстаньне ска. д. об'ём машынамі будзе рэнтабельным.

Аренда зямлі мае правільны напрамак

Элементы дыфэрэнцыяцыі нашай в. с. с. на арэндзе зямлі маюць такі выгляд:

Здача зямлі ў арэнду:

Групы гаспадарак па пасеву	Годы	Які % гасп. здаюць зямлю у группе	Сярэдні размер здаваем. у гектарах участка	На 100 дзес. здаваем. у аренду зямлі прыдзецца:		
				Рабын	Сенажал	Іншых угодзь- дзяў
Без сенажа	1925	1,1	2,6	45,1	14,0	40,6
	1926	2,8	3,5	76,3	24,2	0,5
3 пасев. да 2 дзес. . .	1925	2,2	1,4	64,1	35,0	0,9
	1926	3,8	1,3	85,2	14,8	—
Ад 2 да 6-ці . . .	1925	0,9	1,0	65,4	34,6	—
	1926	1,1	1,1	77,0	23,0	—
Ад 6 да 8-мі . . .	1925	0,6	1,7	100	—	—
	1926	0,5	1,9	100	—	—
Звыш 8 дзес. . .	1925	0,8	1,0	47,9	52,1	—
	1926	0,8	1,4	27,3	72,7	—
Без разьлічча . . .	1925	1,5	1,4	59,9	28,3	11,8
	1926	2,1	1,6	79,7	20,1	0,2

Процэнт гаспадарак, якія здаюць зямлю ў арэнду, пакуль што нязначны: у 1925 г. (1,3 проц.), а ў 1926 г. павялічваецца (2,1 проц.). Тэндэнцыя да пашырэння арэнды, асабліва сярод Галоўнымі здатчыкамі зьяўляюцца гаспадаркі без пашы і дробна-пасеўныя беспасеўныя гаспадаркі, здаюць сваёй вялікай калічэствам. У сярэдніх і заможных гаспадарках процэнт здаючых зямлю амаль што аднолькавы і зьяўляюцца зусім нязначным да агульнага ліку гаспадарак. Гэтыя групы цалкам сваёй зямлю аддаюць сябры і сябры тэндэнцыя да пашырэння здачы ў арэнду пахадзіць у беспасеўных і малопасеўных групам. Галоўная прычына гэтага змянення ў тым, што і пераўтварэння шырокім тэмпам праходзіць зямельнае выкарыстанне і дасягаюцца сельскагаспадарчых і малазямельных гаспадарак зямлі, для мелі і па зямельнай ворме. Так, напрыклад, у 1925 г. і ў 1926 г. зямельнае выкарыстанне дасягнула 250 дзяроў. Само сабой зразумела, што адна з прычын зьяўлення беднякі, атрымаўшы зямлю, ня можа маюць і тае лутэйшае выкарыстання гаспадарка і некааторыя з іх прымушаны былі здаваць зямлю ў арэнду. З гэтага трэба зрабіць такі вывад: пераходзіць і пераходзіць крадзінную дапамогу зямельнаму гаспадарку, пераходзіць і пераходзіць крадзінную дапамогу зямельнаму гаспадарку, пераходзіць і пераходзіць крадзінную дапамогу зямельнаму гаспадарку, пераходзіць і пераходзіць крадзінную дапамогу зямельнаму гаспадарку.

Бясправа і яшчэ адзін фактар, дзякуючы якому ў нас на Беларусі здача зямлі ў арэнду будзе і павялічвацца. Такім фактарам зьяўляецца перасяленне. Лік перасяленцаў з кожным годзі павялічваецца. Згодна нашаму зямельнаму кодэксу кожны перасяленец мае права здаць пад сваё працоўнае карыстанне ў арэнду да 3-х гадоў. Пашырэнне арэнды зямлі ад кожнага перасяленца будзе праходзіць механічна, на кожнай сваёй месцапрыстатасці на перасяленню з кожным годам будзе пашырэнне. Справа галоўная аб чым мы пры правядзенні нашай палітыкі павінны клапаціцца, дык гэта аб тым, каб зямля перасяленцаў пападала ў карыстанне бедняцкага сялянства. Да гэтага часу перасяленец меў права здаваць зямлю ў арэнду таму, хто бачыў дасць яму арэнды. Цяпер трэба будзе выдаць такія правы, на падставе якіх зямельныя ўстановы на месцах рэгулявалі б гэта пытанне. Разам з гэтым, памогу, прызначыць арыентаваныя кошты для бедняцкіх гаспадарак, з дэмагогія якога яны мелі б выкарыстаць усю зямлю перасяленцаў атрымаўшы ў арэнду якая пасля аўтаматычна перойдзе ў іх працоўнае карыстанне.

Цяпер нас павінна цікавіць пытанне — якім сацыяльным праслойкам паддае зямля, якая здаецца ў арэнду? Бедняцкай, сярэдняй ці кулацкай? Мо' кулацкая вярхавенства і, калістаючыся правам арэнды зямлі ўжо пачала канцэнтраванне зямлі ў сваіх руках і да гэтага зямлі, якая атрымліваецца ў яе працоўным карыстанне? Мо' кулацкая гаспадарка пачалі пры арэнду перабудованне свайго гаспадарства на індустрыяльнае? Адна на гэта запытанне дае наступная табліца: (Гля. табліцу на стр. 24)

Як бачым, арэнду зямлі з галоўным чынам гаспадаркі бедняцка-сярадняцкія: яны складаюць звыш 90 проц. ад усяго ліку гаспадарак займаючыхся арэндаваць зямлі і гэта 91 проц. ад усяго зямлі здаваемай у арэнду. Пры гэтым бачым, што малазямельныя зразумела тэндэнцыя з боку беднякоў і сярэднякоў змяняюцца зямлю, бо свайго надзелу не хапае. Арэнда, такім чынам, праходзіць у адпаведнасці з прынцыпам працоўнай арэнды, якая прадуць і выкарыстання нашым зямельным правам. Някай страшні пагрозны гэта, што і бачым кулацкіх захоплівае і канцэнтрыруе арэндуемую зямлю ў сваіх руках, няма. Таксама, калі паглядзім, як праходзіць

Прадоўная арэнда вямлі

Групы гаспадарак на пасеву	Гады	Лік аб- следа- гаспада- рак	у гаспадарках			
			у 1925	у 1926	у 1925	у 1926
1. 3 пасев. да 2 дзес.	1925	2058	25,7	17,1		
	1926	2741	22,3	17,5		
2. 3 пасев. 2—6 дзес.	1925	6641	70,6	69,1		
	1926	7033	70,4	65,7		
3. Ад 6 да 8 дзес.	1925	470	2,8	7,4		
	1926	548	3,7	7,8		
4. Звыш 8 дзес.	1925	249	0,4	6,2		
	1926	257	3,6	9,5		
Без разьлічч.	1925	10308	100	100		
	1926	10549	100	100		

працэс найму рабочай жывёлы, інвэнтару паасобнымі сацыяльнымі групамі, дык і з гэтага боку нельга заўважыць шырокіх капіталістычных узаемаадносін на вёсцы. Лічбы паказваюць наступнае—

Наём рабочай скаціны і інвэнтару:

Групы гаспадарак на пасеву	Гады	у гасп. у кожнай групе налімаючых			
		Рабочая скаціна	Рабочая скаціна і дзюгі	Мала- цілі	Вёялак
Без пасеву	1925	—	—	—	—
	1926	—	—	—	—
3 пас. да 2 дзес.	1925	5,2	4,1	—	—
	1926	0,9	1,9	3,4	2,2
Ад 2 - 6 дзес.	1925	1,0	0,9	—	—
	1926	0,7	0,4	10,7	4,2
Ад 6—8 дзес.	1925	—	—	—	—
	1926	2,2	—	12,4	2,4
Звыш 8 дзес.	1925	—	—	—	—
	1926	2,3	—	9,3	1,9

У дробна-пасеўных гаспадарках назіраецца наём рабочай жывёлы і дробнага мёртвага інвэнтару (плугі), а таксама буйных машын мала-тарняў, вёялак. Тлумачыць такое зьявішча неабходна тым, што гэта новыя гаспадаркі якія пакуль што яшчэ не абсталяваліся. Наём рабочай жывёлы мас месца і у больш заможных групах; гэты наём практыкуецца ў крытычныя пэрыяды ў сельскай гаспадарцы (у момант прыборкі ўраджаю). Асабліва шырока практыкуецца наём складаных машын малатарань, вёялак). Гэты матэрыял таксама кажа аб тым, што ў зьвязку з інтэнсыфікацыяй сельскай гаспадаркі пачынае пашырацца запатрабаваньне на складаныя машыны і прылады, якое магчыма будзе задаволіць толькі

пры ўмовах, што карыстаньне такімі машынамі пойдзе на коопэрацыйных падставах. Паглядзім цяпер, як праходзіць наём працоўнай сілы у сялянскіх гаспадарках і якія сацыяльныя групы карыстаюцца гэтым наймам. З матэрыялаў дынамічных досьледаў у гэтых адносінах мы маем такі малюнак:

Годы	% гаспадарак, карыстаючыхся найм. працай		
	Тэрм. наймам	Падзённым наймам	Зьдзеленым
1925	4,3	11	
1926	4,4	14,3	2,1

Нягледзячы процант гаспадарак, якія карыстаюцца пастаянным наймам батракоў, зьяўляюцца невялікім і па гадох зьяўляюцца стабільным (1925 4,3 проц., 1926 4,4 проц.) Значны рост назіраецца толькі па найму падзёшчыкаў, у 1925 г. гаспадарак, наймаючых падзёшчыкаў, было 4,4 проц., а ў 1926 г.—14,3 проц.

Падгульваючы вынікі працэсу рассяленьня ў беларускай вёсцы на падставе дынамічнага досьледу, мы з упэўненасьцю павінны сказаць, што пры агульным узросьце сельскай гаспадаркі, шырокае ўзмацненьне пачалося бедняцка-серадняцкіх гаспадарак, пры нявысокім пашырэньні ўдзельнай вагі кулака.

Яскравымі паказчыкамі узросту бедняцкіх гаспадарак зьяўляюцца рашучае скарачэньне групы беспасуных, бескароўных, бясконных гаспадарак і пераход дробна зямельных гаспадарак (ва пасеву, каровам, коням) у вышэйшыя сярэднія групы. Далей тэмп індустрыялізацыі бедняцка-серадняцкіх гаспадарак па адзнакам разьвіцця тэхнічных культур (ільну, канаплі, булыбы, пасеву кармавых трав) праходзіць надавычэйна хутка. Па хуткасьці гэты тэмп нават абганяе зямельныя гаспадаркі. Задача зямлі ў аранду практыкуецца з боку беднейшых сялян (землявалзьяленцаў, а таксама іных гаспадарак, якія перасяляюцца за межы БССР, аднак арандаваная зямля ў абсалютнай сваёй большасьці канцэнтруецца ў бедняцка-серадняцкіх групам і якой небудзь небяспечнай канцэнтрацыі зямлі ў кулака, як аб гэтым крычаць апазыцыянеры, не назіраецца. Значна пашырылася забесьпячэньне сельскай гаспадаркі машынамі і прыладамі і шырокае ўжываньне гэтых машын і прыладаў разгарнулася ў бедняцка-серадняцкіх гаспадарках. Выдавочна расьце ў беднякоў і сярэднякоў імкненьне да складаных машын што глумачыцца працэсам інтэнсыфікацыі гэтых гаспадарак і перад усімі ўстановамі стаць задача больш шырока каапэрыраваць бедняка і сярэдняка вакол гэтых буйных машын і гэтым самым машынізаваць больш бедняцка-серадняцкіх гаспадаркі. Разам з гэтым неабходна больш зьвярнуць увагі на наём батракоў і падзёшчыкаў у сельскай гаспадарцы з тым, каб і гэты працэс паставіць у належныя рамкі нашай палітыкі на вёсцы.

Такім чынам аналіз працэсу дыфэрэнцыяцыі дае мажлівасьць зрабіць вывад, што як зямельныя, так і эканамічная палітыка на вёсцы, правядзеная нашай партыяй і Савецкай уладай зьяўляецца правільнай. Не наглядаецца росту кулацтва з адначасовым працэсам далейшай пралетарызацыі беднейшых гаспадарак, а йдзе эканамічны узрост бедняцкіх і сярэдняцкіх гаспадарак. Сярэдняя расьце ня толькі па колькасьці гаспадарак, але адначасова расьце яго ўдзельная вага як ва ўсёй сельскай гаспадарцы, так і ў таварнай частцы сельска-гаспадарчай прадукцыі.

М. Карлин

Основные замечания к пятилетнему перспективному плану развития Народного Хозяйства БССР (1927-28 г.—1931-32 г.)

Даже при самом поверхностном ознакомлении с имеющимися данными, изложенными в пятилетнем перспективном плане развития народного хозяйства по любой отрасли народного хозяйства Белоруссии, мы видим вполне отчетливо огромное достижение, полученное за год(ы) проводимой работе по планоному регулированию народного хозяйства, как в области организации труда, повышения благосостояния населения, развития промышленного строительства, улучшения сельского хозяйства и усиления элементов социалистического строительства, так и в отношении повышения этим обороноспособности страны.

Целью пятилетнего перспективного плана является определение тех организационно-технических, финансовых и политических мероприятий, которые должны быть применены, чтобы через определенный промежуток времени достигнуть такого уровня экономического и культурного развития, чтобы полнее удовлетворить предложение и спрос все растущих новых культурных сил страны и новые массовые потребности.

Для этого необходимо было раньше всего построить модель народного хозяйства — отражение того, что мы хотим иметь через 5 лет, в котором все отдельные стороны народного хозяйства были бы увязаны между собой и также иметь вполне ясную картину и того, что существует сейчас в тех динамических процессах развития нашего хозяйства, которые выявились в дореволюционное время и после Октября, чтобы выяснить, какие из этих процессов надо затормозить и какие надо стимулировать и ускорять.

Особая трудность составления перспективного плана заключается, во-первых, в том, что состояние наших знаний особенно статистики, не дает возможности иметь полную и четкую картину всех процессов, происходивших до настоящего времени в нашем хозяйственном организме Белоруссии. Благодаря этому такие вопросы как баланс труда, дифференциация деревни и кустарная промышленность в своих расчетах имеют много условностей. Еще большая трудность заключается в невозможности детально выявить, какие именно последствия будет иметь та или иная мера в нашем народном хозяйстве, принимая во внимание, что 84 проц. населения Белоруссии состоит из крестьян, занятых в сельском хозяйстве, где пока еще имеет место в значительном размере предвидение (прогноз), чем точное предугадывание, несмотря на то, что влияние государственного регулирования все больше и больше за отчетные годы усиливалось успешно ставя кулацкие стихийные стремления в допустимые рамки и положительно влияя на планоное развитие сельского хозяйства.

Ввиду этих соображений, а также и зависимости от целого комплекса обстоятельств, в том числе и международного положения Союза, разработанные перспективы следует считать только ориентировочными, вернее только материалами, и первой попыткой создать стройную цельную картину того, что мы хотим достигнуть через 5 лет, и что по мнению и состоянию наших знаний в настоящее время является осуществимым при выполнении всех указанных мероприятий конечно, если за это время не выпадет какое-либо стихийное народное бедствие или война.

Основные целевые задачи, которые были поставлены при составлении настоящего перспективного плана, были 1) смягчение аграрного перенаселения БССР и вызываемой им безработицы, 2) улучшение экономического и культурного уровня населения, 3) усиление социалистических элементов народного хозяйства.

К разрешению этих задач, из перспективного плана идет путем: 1) индустриализации БССР, 2) интенсификации сельского хозяйства и увеличения трудоемкости его, 3) увеличением общественного сектора народного хозяйства Белоруссии.

Особые условия Белоруссии и ее экономики, характер ее почвы, географическое положение и историческое прошлое ставят в некоторых случаях по иному разрешать эти задачи, а не так как они фактически ставятся перед всем Союзом, правильнее говоря отдельными частями Советского Союза. В пятилетнем перспективном плане пока еще не удастся разрешить всех указанных проблем, а только приступить к их разрешению.

Аграрное перенаселение в Белоруссии является наследием царского режима; это же аграрное перенаселение вызвало и то обстоятельство, что крестьянство десятками тысяч вынуждено было переселяться в разные районы России (в том числе в Сибирь) и в Америку; значительная часть населения должна была уходить на схожие промыслы, на Украину и т. д.

Перспективным планом предусматривается ослабление аграрного перенаселения, с одной стороны, индустриализацией и индустриализацией сельского хозяйства, а с другой — переселением из БССР до 380 тысяч человек. Эти меры снижают перенаселения с 18,3% до 12,8% при одновременном увеличении сельского населения на 3,4%. Таким образом, очевиден вопрос, что аграрная перенаселенность будет еще иметь место и во второй пятилетке. Это обстоятельство таким образом, требует все время усиленной работы по выявлению дополнительных возможностей уменьшения и ослабления аграрной перенаселенности страны.

По намеченному темпу индустриализации БССР, удельный вес валовой продукции неслы промышленности по отношению ко всей валовой продукции народного хозяйства (промышленности, сельское хозяйство с рыболовством и охотой и лесное хозяйство), подымается от 18,8% в 25-26 году до 26,3% в 31-32 г. Количество производственных рабочих (среднее число за год) увеличивается с 35 тыс. в 25-26 г. до 55 тыс. в 31-32 г., а если считать всех лиц, занятых в промышленности, включая кустарей и весь наемный персонал, с 105 тыс. в 25-26 г. до 136 тыс. в 31-32 г. Но эти достижения были бы гораздо выше, если бы возможно было предъявить уже сейчас еще больше экономических и технических требований к нашей промышленности. Если по всему Советскому Союзу приходится теперь расплачиваться за то недостаточное развитие капитализма, т. е. капиталистической техники в дореволюцион-

ной России, то в БССР эта расплата особенно тяжело ложится на этот перспективный план развития. Отсюда нашим лозунгом является в этой пятилетке все возможные средства и все силы на усиленное капитальное промышленное строительство. В этой важной и главнейшей работе громадное место должна занять наша техническая *рационализация строительства*. При должной напряженности можно в сильных размерах уменьшить — удешевить теперешнюю стоимость не только до намеченных размеров 25 проц., но и ниже. По пятилетнему Союзному плану намечено снижение на целых 30 проц. и строительного индекса, что по отправленному варианту может удешевить стоимость около 4 миллиардов руб. Эта сумма громадная и она стоит того, чтобы все внимание было на это сосредоточено.

Безработица в Белоруссии питается уходом в города части крестьянского населения, не находящей себе применения в сельском хозяйстве; сильно обедневшим населением местечек, которые до сих пор были заняты мелкой торговлей и другими нетрудовыми профессиями, потерявшие теперь всякую экономическую почву; оседающими в Белоруссии демобилизованными красноармейцами беженцами и, наконец, подрастающей молодежью.

Исчисленный по перспективному плану прирост городского населения в возрасте от 15 до 39 лет за пятилетие составит 66 тыс. человек, при имеющемся уже сейчас количестве безработных около 50 тыс. чел.; считая, что из вновь прибываемого населения трудоспособным следует дать работу 75 проц., считая, что остальные будут заняты домашним хозяйством, таким образом, получится, что число безработных в городах будет несколько увеличиваться, не считая невидимой безработицы, как в местечках, так и в селах.

Таким образом, если даже 75 проц. всего прироста лиц наемного труда во всех областях, а также занятых в кустарно-ремесленной промышленности отнести за счет городских безработных — все же общая цифра пока мало изменится. Правда, в этих расчетах пока не учитывается тот факт, что с постепенным переводом рабочего дня на заводах и фабриках на 7 часов и с переводом отдельных отраслей на 3-хменную — определенное количество новых рабочих рук дополнительно будут втянуты в орбиту труда. Но как бы то ни было все-таки из этого вытекает, что в течение пятилетия вопрос о ликвидации безработицы не может быть разрешен. Этот вопрос будет разрешен лишь в течение последующих лет, когда темп прироста трудоспособного населения станет несколько уменьшаться по сравнению с общим приростом населения, как и все растущая промышленность все больше будет представлять собою возрастающий рынок для наиболее трудоемких культур сельского хозяйства, которое, в свою очередь, должно еще больше повышать его интенсивность, товарность и доходность, и в то же время частью поглощать лишние резервы деревенской рабочей силы.

По перспективному плану намечается с 1927-28 по 1931-32 г. увеличение валовой продукции в довоенных рублях по *сельскому хозяйству* на душу населения на 20,8%, а прирост товарной массы сельского хозяйства на 1 душу сельского населения на 45,9%. Это требование возможно было выставить лишь при том условии, что белорусское крестьянство успело значительно познакомиться с интенсивными формами обработки земли. Отсюда и ставка на более трудоемкие культуры сельского хозяйства, которая должна быстро повышать интенсивность, товарность и доходность с одновременным увеличением поглощения излишней неиспользованной рабочей силы.

Принимая во внимание рост доходов сельского хозяйства и что снижение розничных цен на промтовары намечается по СССР, примерно,

на 24,5%, а сельско-хозяйственных товаров на БССР на 7—8% и общее значение промтоваров в бюджете сельского населения, надо считать, что благосостояние сельского населения должно увеличиться приблизительно на 36,4%. Принимая тоже во внимание снижение розничных цен, мы дальше получим, что *реальный денежный доход* в отношении производственных рабочих увеличится почти на 49%. Но эти расчеты могут и должны еще увеличиться с усилением работы по поднятию производительности труда, рационализации производственных процессов — на новой технической и энергетической базе, что дает возможность поставить задачу перехода к сокращению рабочего времени и введению больше смен и этим еще больше, еще полнее использовать наличные средства производства. А используя полностью наши средства производства, мы повысим промышленную продукцию, смягчим и изживем товарный недостаток по некоторым отраслям и еще больше повысим уровень благосостояния трудящихся масс как города, так и деревни.

Весьма остро обстоит сейчас *вопрос жилищный*. Перспективным планом предусматривается некоторое улучшение жилищных условий: увеличивается к концу пятилетия жилая площадь на 1 душу городского населения на 4, особенно для рабочих, так как главное внимание обращается на жилищное строительство для рабочих. И несмотря на это придется еще значительно напрячь внимание на жилищный вопрос и мобилизовать все возможные средства, чтобы вырваться из того трудного положения, в котором все еще будет находиться жилищное строительство и, вообще, проблема восстановления и улучшения городского хозяйства.

Развитие производительных сил в Белоруссии сопровождается ростом *обобщественного сектора* народного хозяйства и одновременным падением частного сектора. Так в ценовой промышленности удельный вес частного сектора падает с 2% в 1926-27 г. до 0,7% в 1931-32 г. Точно также интенсивно растет обобществление в сельском хозяйстве, с одной стороны, благодаря росту значения совхозов и колхозов, а с другой — благодаря кооперированию крестьянского населения в разные сельско-хозяйственные товарищества и кооперирования вообще. Объем кооперирования крестьянских хозяйств в конце пятилетки будет на 70%.

На меры кооперирования и вовлечения обобщественных средств все еще придется обращать большое внимание и ряд расчетов строить на усилении темпа развития обобщественных моментов в сельском хозяйстве. Наша кооперация все большее и большее место будет занимать не только в объединении и мобилизации мелких производителей для осуществления социалистических задач, но явится в большом размере и защитником интересов тех же мелких производителей от всяких возможных случайностей и даже злоупотреблений со стороны крупных заготовителей.

В социально-культурной области намечается по плану ряд весьма крупных затрат, направленных на еще большее поднятие культурного уровня всех национальностей БССР, на ликвидацию неграмотности, на введение всеобщего обучения, усиления технического образования и т. п. Правда, некоторые задачи в текущем пятилетии полностью не разрешаются, но мы приближаемся к разрешению их, напр., — охватывая в трудовых школах к концу пятилетия свыше 92% всего детского населения Республики (возраст до 8-11 лет) мы сумеем приурочить введение всеобязательного обучения детей к 32-33 году, а уменьшение неграмотности в 31-32 году предвидится на 35%; при этом надо ска-

зать, что такие вопросы, как рационализация и нормализация социально-культурных расходов потребуют значительного внимания и на будущее время.

Мы хорошо должны знать все трудности стоящие у нас на пути и вполне ясно представлять те диспропорции в нашем хозяйстве, которые необходимо устранить. А загромождения имеют место, так как ряд диспропорций в нашем народном хозяйстве пока еще не изжиты.

Несмотря на это, поставленные в перспективном плане задачи могут быть осуществлены в течение 5 лет, если только разные политические условия, в том числе 1 или 2 летняя не заставят отсрочить кое-какие мероприятия на более длительный срок, и то, что намечено выполнить в 5 лет, будет сделано в 6 лет и позже. И, наоборот, при более удачных условиях ряд работ мы сможем провести в более короткий срок.

В то же время необходимо еще раз подчеркнуть, что разрешение ряда весьма крупных и важных проблем, мы в течение этого пятилетия не достигнем. Вопрос о безработице и связанном с ним аграрном перенаселении и так называемая проблема местечек, жилищный кризис, введение всеобщего обучения и т. д. надут свои разрешение только в будущей пятилетке или в генеральном плане развития народного хозяйства.

Таким образом, мы видим, что стоящие перед нами задачи не малы и не просты, а чрезвычайно велики и многообразны. Мы пока еще очень мало имеем необходимого опыта для такого громадного дела — социалистического строительства, где социально-классовые моменты должны занять подобающее место, где руководство рабочим классом не должно ослабеть, а усиливаться, где отношения между городом и деревней не должны ухудшиться, а укрепляться в интересах рабочего класса и крестьянства. Когда фактически плановое хозяйственное руководство не понимается лишь как осуществление лучших методов планирования и организации роста плановых органов, а когда последовательно, последовательно мы завоёвываем одну хозяйственную область за другой, завоёвываем и все более вытесняем частно-капиталистические элементы как из промышленности, торговли, так и из сельского хозяйства, когда на многих новых фронтах мы достигаем почти полной государственной монополии (хлебозаготовки, заготовки сырья и т. д.), тогда индивидуальные договоры с отдельными хозяевами (олухи со льбом и др.) перенесут к коллективной контрактации и других культур через кооперативы, коммуны, артели и т. д. Но все трудности не должны нас пугать, а заставить еще больше углубиться в наше строительство.

Опыт работы наших плановых органов над конструкторскими наблюдениями, над производственными планами и над контрольными цифрами показывают, что, лишь углубляя работу вытекающую из всесторонних замечаний чутко прислушиваясь к директивам Коммунистической Партии, привлекая все большее количество работников индивидуально и коллективно — нам удастся составленную пятилетку ориентировку без особенных затруднений пополнять и уточнять.

Таким образом, несмотря на все условности, к которым приходится прибегать говоря о пятилетнем перспективном плане хозяйства много развития, все-таки она дает возможность сделать соответствующие выводы, как должно быть направлено наше народно-хозяйственное развитие, а также дает и довольно ясную линию для осуществления социалистического строительства.

Чарговыя задачы ў працы Сялянскіх Таварыстваў Узаемадапамогі БССР

Роля Сялянскіх Таварыстваў Узаемадапамогі ў справе арганізацыі неапаможных пластоў вёскі і стварэння савецкай вёскаў і грамадзкасці становіцца з кожным годам больш значнай і яркай. У Сялянскія Таварыствы Узаемадапамогі ўключаны 24 агульныя колькасці насельніцтва БССР, маючыя права вытараў у Саветы Кіруючы склад Камітэтаў Сялянскіх Таварыстваў Узаемадапамогі па сацыяльнаму становішчу характэрныя наступнымі данымі: беднякоў 69%, сярэднякоў 24%, заможных 1%, рабочых 2% і служачых 4%; па роду — мужчын 45%, жанчын 55%; па партыйнасці: членаў КП(б)Б 5%, АКСМ 9%, беспартыйных 86%.

Матэрыяльнае становішча Камітэтаў Сялянскіх Таварыстваў Узаемадапамогі з кожным годам умацняецца, што падаць з наступнага матэрыялу: на ІХ-25 г. мелася фонду 154,636 пудоў збожжа, 19,132 р. грашыма, а на ІV-27 г. ёсць 366,281 пуд. збожжа і 232,698 р. грашыма, што дае павялічэнне збожжам на 130% і грашыма на 145%. Кааперыванне: на ІХ-25 г. кааперывана было 9704 бедняцкіх гаспадарак, а на ІV-27 г. 12537 бедняцкіх гаспадарак, што дае павялічэнне на 30%. Падпрэемстваў, падсобных сельскай гаспадарцы (якія працуюць у напрамку абслугоўвання падняцця і дапамогі бедняцкім гаспадаркам) мелася на ІХ-25 г. 171, а на ІХ-26 г. 313, што дае павялічэнне на 100%. Пракатных пунктаў на ІХ-25 г. мелася 13, а на ІV-27 г. ёсць 315, якія маюць 1889 сельска-гаспадарчых машын), што дае павялічэнне на 302 пракатных пункты. Аказана матэрыяльнай дапамогі бедняцкім гаспадаркам сям'ям чырвонаармейцаў, удальцаў, сіротам і інвалідам на ІХ-26 г. 49,663 гаспадаркам выдана зваротнай дапамогі збожжам 168,468 п. і грашыма 20,670 рублёў, беззваротнай збожжам 24,659 п. і грашыма 10,449 руб. На ІХ-27 г. аказана дапамогі 118,230 гаспадаркам: зваротнай, збожжам 320,993 п. і грашыма 61,159 р. і беззваротнай — 4,168 гаспадаркам збожжам 2,383 п. і грашыма 13,339 рублёў. Аказана дапамога працаў 18,682 гаспадаркам. Усяго аказана дапамога 140,480 гаспадаркам, — збожжам 393,876 п. і грашыма 65,327 р.

Усе гэтыя лічбы паказваюць, што ў падняцці і сельскай гаспадарцы шляхам машынізацыі калягаспадарства карыстання машынамі, стварэння насенных фондаў, у справе умацнення саюзу бедняка з сярэдняком. Сялянскія Таварыствы Узаемадапамогі пакліканы адыграць вялікую ролю ў жыцці вёскі. Гэта паказ у падняцці правядзены конкурс на лепшы Сельскі Камітэт Сялянскіх Таварыстваў Узаемадапамогі. Але, каб гэта праца пашыралася патрэбна ўсеакавая дапамога з боку партыйных, камсамольскіх арганізацый, дзяржаўных органаў і шырокай савецкай грамадзкасці.

Галоўныя задачы у далейшай працы Камітэтаў Сялянскіх Таварыстваў Узаемадапамогі вызначаны пастановай Прэзідыуму ЦВК БССР па дэкліду аб працы КСТУ і 3-га Пленуму Цэнтральнага Камітэта Сялянскіх Таварыстваў Узаемадапамогі.

Задачи гэтыя наступныя:

Прыняцце Камітэтам Сялянскіх Таварыстваў Узаемадапамогі актыўнага удзелу у працы сельсаветаў і яго камісій, напрыклад: па перавыбарам Саветаў, вучотна-падатковай, — па абмежаванню лясоў мясцовага значэння, яго ахове і разлічванню, пры прадстаўленні ільгот па землеупарадкаванню, перасяленню, пры выдачы прэмій за паляпшэнне вядзення сельскай гаспадаркі, пры выдачы ільготнага доўгатэрміновага крэдыту, пакрыццё сваёй дзейнасці на арганізацыю немагчымага сялянства, з мэтай поўнага скарыстання і большага атрымання вынікаў па указаным відам дапамогі. Сцэнарыі ў працы культурных устаноў, па таліне ліквідацыі нячысленнасці распаўсюджвання журналаў і газет і арганізацыі культурна-асветных устаноў, клубна-чытальні і іншых.

Поўнае ўцягненне у Камітэты Сялянскіх Таварыстваў Узаемадапамогі насельніцтва, якое да гэтага часу не ўцягнута на падставе калектывна-добраахвотнага сяброўства.

Большае ўцягненне у кіруючыя і рэвізійныя органы Камітэтаў Сялянскіх Таварыстваў Узаемадапамогі, як сельскіх, так і раённых, жанчын актывістак, якія выявілі сябе на працы. Падобранне больш працаздольнага кіруючага складу працаўнікоў, як сельскіх так і раённых камітэтаў і рэвізійных камісій з партыянаў, камсамольцаў, батракоў, беднякоў, сярэднякоў, дэмабілізаваных чырвонаармейцаў і тэй вясковых інтэлігенцыяў, якія зарэкамандавалі сябе з лепшага боку на грамадскай працы.

Увядзенне ў працы Камітэтаў Сялянскіх Таварыстваў Узаемадапамогі плянанасці, каштарыснасці, рэгулярнай справаздачнасці перад абірацелямі і вышэйстаячымі камітэтамі.

Справа спаткання сяброўскіх узносаў і запазычанасці да гэтага часу знаходзілася ў дрэнным становішчы. У мінулым 1925-26 гаспадарчым годзе было ўзыскана толькі 25% сяброўскіх узносаў і 20% было зложана з беднякоў, такім чынам, атрымалася неўзысканымі 55% сяброўскіх узносаў КСТУ павінны з'явіцца на гэту справу асаблівую ўвагу. У справе ўзыскання запазычанасці КСТУ павінны сачыць за сваёчасовым пагашэннем і скарыстаннем па простаму прызначэнню, напрыклад, — калі пазыка выдадзена на куплю каня каровы, насення, альбо сельска-гаспадарчых машын, дык трэба сачыць, каб выдадзены грошы пайшлі толькі на гэту мэту.

Развіццё вытворчых прадпрыемстваў шляхам пабудовы іх, павінна быць накіравана выключна на падняццё і абслугоўванне сельскай гаспадаркі, асабліва бедняцкай, як-та: пракатныя пункты, млыны, цагельныя заводы, сукнавалкі, крупарушкі, смалакурні і кузні.

Маючыся ў Камітэтах Сялянскіх Таварыстваў Узаемадапамогі зямельныя участкі неабходна апрацаваць культурна-паказальным, грамадскім парадкам.

У часе правядзення пасеўных кампаній КСТУ павінны сваёчасова забяспечваць немагчымых сяброў таварыства насенным матэрыялам. Тым сябрам, якія ня маюць жывога і мёртвага інвентару, трэба арганізоўваць грамадскую дапамогу, як пры пасеўных кампаніях, так і пры ўборцы урадкаў шляхам чырвоных надзельнікаў, талок шырока прыцягваю да гэтай справы сяброў таварыства. КСТУ павінны пашырыць аказанне матэрыяльнай дапамогі гаспадаркам інвалідаў, іх сем'ям, сем'ям чырво-

наармейцаў і бедным удовам а таксама бараніць правыя інтарэсы бяднейшых сяброў таварыства ў справе скарыстання імі поўнасьцю ільгот, прадстаўляемых урадам.

Камітэты павінны прыняць меры да большага каапаравання беднаты, а таксама аддаць асаблівую увагу арганізацыі арцеляў, калектываў, і таварыстваў з батракоў і беднякоў і дабівацца для іх працы ад дзяржаўных, гаспадарчых, кааперацыйных і грамадзкіх устаноў і арганізацый.

Пастаўленыя перад КСТУ задачы могуць быць выкананы тады, калі ў працы КСТУ будуць дапамагаць партыйныя і камсамольскія арганізацыі, савецкія органы, кааперацыйныя і іншыя арганізацыі — з аднаго боку, а з другога — калі ў надыходзячую перавыбарную кампанію будзе абраны больш працаздольны склад актыўных працаўнікоў сельскіх і рабённых КСТУ і раёўных камісій.

Задачы, пастаўленыя перад КСТУ, гэта ўзмоцніць сялянскую ўзаемадапамогу як з арганізацыйнага, так і з матэрыяльна-гаспадарчага боку, і гэтым забяспечыць больш паспяховае разьвіцьцё сельскай гаспадаркі, асабліва бедняцкай. Узмацненьне саюза бедняка з сярэдняком, унясе больш у жыцьцё вёскі сацыялістычных элемэнтаў.

Адзначаныя задачы павінны быць асновай наказу сябрам Сялянскіх Таварыстваў Узаемадапамогі па справаздачным дакладам іх Камітэтаў, у часе перавыбарчай кампаніі, якая пачнецца з 1-га сьнежня г. г. і прадоўжыцца па 1-е студзеня 1928 г.

НА МЯСЦОХ

І. Мялешка

Організацыя цэхавых ячэек сябе апраўдала

(Фабрыка „Чырвоная Зорка“, мяст. Чашнікі)

Пры значным росьце фабрычнай ячэйкі ня было магчымасьці свае-часова даць партыйныя абавязкі ўсім партыйцам, галоўным чынам ня было магчымасьці правярць выкананьне гэтых абавязкаў, маючы на ўвазе, што ячэйка павінна была займацца пытаньнямі гаспадарчага, профэсійнальнага і савецкага характару. Ячэйка задалася мэтай вывучэньня пытаньня аб магчымасьці арганізацыі цэхавых ячэек. У выніку вывучэньня гэтага пытаньня выявілася, што арганізацыя 2-х цэхавых ячэек на нашай фабрыцы магчыма, мэтазгодна і неабходна. Райком таксама гэта мерапрыемства адобрыў і ў траўні месяцы ўжо былі арганізаваны мэханічная і вытворчая цэхавыя ячэйкі.

У сучасны момант праведзены перавыбары Бюро цэхавых ячэек і ўжо можна зрабіць вынікі аб іх працы.

У часе перавыбараў бюро колектыву ініцыявала камісію для абсьледаваньня працы цэхавых ячэек, былі заслуханы даклады цэхавых ячэек на бюро колектыву. Справаздачныя даклады ячэек прайшлі актыўна. У спрэчках па дакладам партыйцы адзначылі акрамя недахопаў і дасягненьні, што ячэйкі поўнасьцю перайшлі стадыю свайго арганізацыйнага афармленьня і падыйшлі да вырашэньня пытаньня свайго цэху. Указаньні цэхавыя ячэйкі ад бюро колектыву атрымлівалі ў штодзённай таварыскай гутарцы, без усялякіх пісьмовых аб'яваў. Пры складаньні агульнага пляну працы бюро колектыву адначасова даваўся арыентуючы плян галоўных пытаньняў, якія адносяцца да працы цэхавых ячэек. Цэхавая ячэйка брала ў аснову свайго пляну больш галоўныя пытаньні, прапанаваныя бюро колектыву, складала свой плян-каляндар, уключала туды па сваёй ініцыятыве дадатковыя пытаньні і потым спой плян-каляндар давала на зацьверджаньне Бюро колектыву.

Калі прыгледзецца да пытаньняў, якімі займаліся цэхавыя ячэйкі, то мы убачым наступнае: ўжо на другім, пасля арганізацыі ячэйкі, сходзе былі пастаўлены даклады аб партдысцыпліне, разьмеркаваньні абавязкаў сярод сяброў ячэйкі, заслуханьне дакладаў аб працы цэх. бюро вытворчых нарад (кіраўнікамі якіх зьяўляюцца камуністы), заслуханьне дакладаў камсамольскай цэхавой ячэйкі. За справаздачны пэрыод ячэйкі патрапілі заслухаць даклады амаль што ўсіх партыйцаў аб выкананьні партабавязкаў і гэтым самым прымусілі адсталых партыйцаў падцягнуцца ў выкананьні сваіх партабавязкаў. На ячэйкавых сходах прапрацаваны пытаньні аб уцягненьні ў партыю рабочых ад вярштата і кваліфікаваных рабочых. На агульных сходах цэхавых ячэек ставіліся даклады аб удзеле партыйцаў у вытворчых нарадах. Цэхавыя ячэйкі ў лютым час займаліся прапрацоўкай пытаньняў пастановаў XV парт-

конференцыі, пастаноу сакавіковага Пленуму ЦК КП(б)Б і жнівеньскага Пленуму ЦК і ЦКК УсеКП(б) і — яшчэ шэрагу пытанняў.

Падводзячы вынікі працы цехавых ячеек, Бюро калектыву канстатвала, што мэта арганізацыі цехавых ячеек себе апраўдвае. За апошні час у вытворчасці сярод беспартыйных адчуваецца аутарытэт ячэйкі. Ячэйка арганізацыйна патрапіла наладзіць працу, была плянаваць у працы, абгаварваліся пытанні, якія адбываюць жыццё цеха, павялічылася дысцыплінаванасць сярод партыйцаў, ячэйкі дабіліся ліквідацыі завінавачанасці па сяброўскім унёскам і г. д.

У сучасны момант арганізавана 3-ця цехавая ячэйка.

Організацыя цехавых ячеек дала магчымасць у большай ступені ахапіць партыйным уплывам беспартыйную масу, уцягнуць у практычна-наізаваю кіруючую працу частку партыйцаў (зк. напрыклад, Бюро ячэйкі), павялічыўся ўдзел партыйцаў у вытворчым жыцці прадпрыемства, больш аддаецца ўвагі пытанням прафірацы.

Але неабходна адзначыць, што у працы цехавых ячеек ёсць і недахопы.

Яшчэ няма як з боку бюро ячеек, так і паасобных партыйцаў, адпаведнай ініцыятывы. У галіне масавай працы ў паасобных партыйцаў таксама няма ініцыятывы. У гэтых адносінах цехавыя ячэйкі павінны і могуць многае зрабіць, бо яны знаходзяцца бліжэй да партыйцаў працуючых у вытворчасці. У бліжэйшы час цехавым ячэйкам прыдаецца больш увагі аддаць гаспадарчым пытанням прадпрыемства.

Цехавыя ячэйкі і кіруючы імі парткалектыв павінны атрымліваць перыодычна ўказанні аб палепшанні працы і г. д. Да гэтага часу, напрыклад, парткалектыву фабрыкі „Чырвоная Зорка“ ніякіх указанняў не атрымліваў. Пастановай ЦК УсеКП(б) аб масавай працы на вытворчасці звернута асаблівая ўвага на працу цехавых ячеек. У пункце 3-ім пастановы, напрыклад, гаворыцца:

„Партыйныя камітэты павінны аддаць сур'ёзную ўвагу, асабліва на буйных прадпрыемствах, пастаноўцы працы цехавых ячеек“.

Неабходна больш высьвятляць у друку вопыты працы цехавых ячеек, дзе яны існуюць, а таксама павінна больш аддавацца ўвагі з боку Райкомаў і Акругкомаў.

Н. Разумов

Вопросы партпросвещения в Залинейном районе **(Гомель, Залинейный район)**

Обстановка, в которой проходила в текущем учебном году организация партпросвещения, ставила перед партийными комитетами, парт и комсомольскими ячейками чрезвычайно большие и сложные задачи. Во-первых, необходимо было мобилизовать все силы для того, чтобы, не ослабляя темпа всех областей нашей хозяйственной, советской и другой работы, детально разъяснить каждому члену партии, каждому комсомольцу вопросы внутри партийного положения, чтобы изучить решения по всем вопросам объединенного пленума ЦК и ЦКК, т. е. все решения пленума охватывали все те вопросы, которые в повседневной жизни предприятий интересовали всю рабочую массу. Естественно партийная масса должна была их изучить, для того, чтобы на каждый вопрос рабочих давать точный и ясный ответ. В настоящее время мы по школьной сети закончили проработку решений пленума ЦК и ЦКК и делаем переход к программным вопросам.

Мы были поставлены перед необходимостью широкого разъяснения принципа добровольности в отношении выбора вида партийной учебы. Подводя итог организации партийного просвещения, мы констатируем, что эта вторая задача (добровольность выбора вида учебы) недостаточно ясно усвоена частью партийной организации. Первый месяц партийной учебы дает нам не весьма отрадную картину работы низовой партийной сети: имеется чрезвычайно низкая посещаемость членами партии и комсомольцами политшкол 1-й и 2-й ступени. Особенно важно подчеркнуть то обстоятельство, что к числу слабо интересующихся вопросами партпросвещения относится та группа членов и кандидатов партии, которая не имеет партийной нагрузки. Чрезвычайно мало уделялось внимания со стороны месткомов и ячеек вопросу подбора беспартийных рабочих для отправки в политшколы. Не охвачен беспартийный рабочий актив, который должен был быть в политшколах. Для того, чтобы к переходу на программные вопросы во всей школьной сети исправить допущенные ошибки в области организационно-разъяснительной работы ячеек, нам пришлось еще раз провести совещание апоргов, на котором детально проработали вопрос о партпросвещении и наметили ряд конкретных мероприятий.

Школьная партсеть

К настоящему моменту по всему Залинейному району функционирует 5 групп вечпартшколы с охватом 174 чел. В политшколах 1-й и 2-й ступени охвачено 383 чел. и в ЦВРШ занимается 57 ч.; таким образом, охвачено всеми видами школьного партпросвещения 42,1% всей партийной организации. Мы считаем, что в условиях нашего района, когда у значительной части парторганизации, оставшейся вне партийной

учебы, еще не имеется навыков к самообразовательной работе, данный процент охвата партийной организации школьной сетью чрезмерно низок. Поэтому всем партийным ячейкам придется, наряду с проведением в жизнь директив Р-ма в области усиления внимания к вопросу нормального посещения уже записавшихся в школы т. т., еще раз'яснить товарищам, могущим заниматься в низовой партсети и направить их для занятий.

Особо важное значение мы придаем вопросу постановки индивидуального образования, т. к. значительная часть членов партии связана с раз'ездной и сменной работой на предприятиях. Для обслуживания т. т., связанных со сменной работой, нам представилась возможность организовать только 2 сменных политшколы 1-й и 2-й ступени. Создать же параллельно дневные группы ВПШ и других видов партпросвещения не представляется возможным. На совещании апоорганизаторов дана установка как необходимо организовать руководство и всю работу с индивидуалами. В первую очередь партийным ячейкам необходимо учесть политический уровень каждого товарища, записавшегося индивидуалом. На основе его политподготовки и выбора вида учебы надо указывать индивидуалам повседневное содействие как в смысле обеспечения учебными пособиями, методическими указаниями, созданием соответствующей обстановки для их работы в красных уголках, клубах и т. д.

Необходимо, чтобы партийные ячейки взяли на себя полную ответственность за ведение учета работы индивидуалов, а также установить периодическую проверку выполнения заданий индивидуалами. К тем ячейкам где большая часть партийной массы связана с раз'ездами, необходимо по линии АПО Р-ма прикрепить пропагандистов для обслуживания индивидуалов.

Политучеба коммунистов, живущих в деревне

Вопрос о повышении политического уровня рабочих коммунистов, живущих в деревне, занимает в нашей работе большое место т. к. рядом фактов доказано, что, благодаря отсталости в политическом отношении в отдельных селениях, члены партии не проводят в жизнь директив партии и мало проявляют себя в общественной жизни деревни. Наряду с организацией политучебы среди коммунистов, живущих в деревнях, необходимо по линии ячеек проводить с ними периодические совещания по вопросам текущей политики партии, политических компаний и т. д. Необходимо также учитывать работу каждого партийца, живущего в деревне. Надо помогать им вести борьбу со всякими болезненными явлениями в деревне, которые иногда отражаются и на рабочих, связанных с деревней. Рабочих, живущих в деревнях в Заливном районе, имеется большая прослойка, поэтому нам необходимо принять все меры к тому, чтобы среди них широко развернуть массовую работу по линии профсоюзов, партийных и комсомольских ячеек. Для охвата парт., живущих в дер., организовано 2 политшколы II ступени и идет развертывание индивидуальных заданий.

Белоруссизация по линии партпросвещения

На основе решений партийных органов и идя навстречу желанию партийной массы, мы ввели преподавание белорусского языка, как предмет в ВПШ и политшколах 2-й ступени. В некоторых сокращенных политшколах, ввиду большого желания слушателей, введено также преподавание белорусского языка. Для партактива района, неохваченного школьной сетью, организуются курсы.

Кадр пропагандистов

Повышение политического роста всей партийной организации, количественное расширение и повышение политуровня ячейкового актива ставит перед нами и Окружком со всей остротой вопрос - повышения квалификации руководящего кадра пропагандистов. В условиях нашего района в текущем учебном году нет абсолютно никаких улучшений. Часть высоко квалифицированных пропагандистов (руководители совпартшколы) выбыли из организации, и мы очутились перед фактом снижения качества работы пропагандистских кадров. На этой почве уже в начале учебного года имеются недовольства со стороны партийцев. Имеющийся небольшой кадр пропагандистов целиком связан с основной работой в учреждениях или на производстве и естественно не имеет времени соответствующим образом подготавливаться к занятиям. Ввиду отсутствия квалифицированных сил для организации методической работы с пропагандистами района и эта сторона дела также заставляет желать лучшего. Перед нами во всей широте стоит вопрос о создании нового рабочего кадра агитаторов пропагандистов. Необходимо всем партячейкам с серьезнейшим вниманием отнестись к вопросу подбора т. т. в группу агитаторов пропагандистов, работа которых будет организована при ВПШ.

Политсамообразование

Весь партийный актив, записавшийся в кружки самообразования, в настоящее время заканчивает проработку вопросов объединенного плана ЦК и ЦКК. По ячейкам проводится организационная работа оформления кружков, разъясняется система и установка самообразовательной работы на текущий год. Развертывание политсамообразования связано с большими трудностями, во-первых, потому, что нет достаточного количества консульгантов рецензентов, во-вторых, срыв самообразования в прошлом году создал неблагоприятную обстановку для данной работы. Отсутствие программ и учебных пособий по отдельным дисциплинам также мешает развертыванию самообразовательной работы.

Праца сельпартячэек

(Мавырская акруга)

За апошнія часы (паўтары два гады) сельпартячэйкі значна ўзрасьлі і ўзмацнілі сваю дзейнасьць, ахапіўшы сваім кіраўніцтвам асноўныя галіны працы у вёсцы (кіраўніцтва працай сельсаветаў, коопэрацыі, камітэтаў узаемадапамогі, працы з беднотой і г. д.). гэтым самым значна паднялі свай аўтарытэт і аўтарытэт партыі наогул сярод шырокіх масаў працоўнага сялянства. У сучасны момант амаль што ня сустранеш выпадку, калі тая ці іншая партыйная ячэйка у вёсцы, пры якіх-бы та ня было умовах працавала б без пляну. Такіх выпадкаў амаль што няма.

Пытаньне гаспадарчага будаўніцтва, адно з важнейшых пытаньняў партыйнай працы знайшло у выстарчальнай меры свае практычнае вырашэньне у працы сельпартячэек. Лозунг партыі — „Гаспадарчая праца асяродак усёй працы“, у выстарчальнай меры увайшоў у агульную працу партыйных ячэек, разьортваньнем у шэрагу сельсаветаў будаўнічай працы (пабудовка памяшканьняў над школы, рамонт шляхоў, мастоў, арганізацыя мэлёрэцыйных таварыстваў і г. д.). Так, напрыклад, па ініцыятыве Танескай ячэйкі Тураўскага раёну было арганізавана мэлёрэцыйнае таварыства, якім (таварыствам) праведзена работа на 800 дзесяцінах балота, у выніку чаго сяляне у гэтым годзе нарасілі больш 300 вазоў сена.

Карпавіцкая ячэйка аддавала значную увагу працы свайго коопэратыву і у выніку атрымалася павялічэньне паявога капіталу на 106%, павялічэньне сярэдняга пая на аднаго пайшчыка на 82,7%, павялічэньне ліку пайшчыкаў на 12,8%. Гэтая ж ячэйка аддала значную увагу пытаньню работы з беднотой. Арганізавана група беднаты пры сельсавеце, якая праводзіць сталую работу праведзена 8 сходаў беднаты, коопэравана 183 бедняцкія гаспадаркі.

Такія прыклады маюцца і ў працы іншых ячэек, якія бязумоўна гавораць аб тым, што значная частка партыйных ячэек у вёсцы сталі на пэўны шлях, навучыліся і ў асноўным правільна праводзяць сваю працу.

Прыходзіцца, аднак, усё-ж адзначыць слабасьць працы часткі ячэек у гэтым напрамку, асабліва па лініі каляктывізацыі сельскай гаспадаркі, большага ўнядрэньня культурных пачынаньняў у с.г. і г. д. Так, напрыклад: Капцэвіцкай сельпартячэйкаю, Пётрыкоўскага раёну на 14 праведзеных сходах разгледжана толькі адно гаспадарчае пытаньне. Ячэйка амаль што зусім не займалася абгаварваньнем пытаньняў зьніжэньня цэн коопэрацыі, прыцягненьня сродкаў насельніцтва ўкладнымі апаратамі, ажыўленьня дзейнасьці крамнай камісіі і г. д. Запасовкая ячэйка, Тураўскага раёну пры правядзеньні земляўпарадкаваньня ніякай ініцыятывы з свайго боку не праявіла і ў выніку гэтага заможная частка вёскі мела свой уплыў на бедняцкія масы, цераз каго і выяўляла свае настрой.

У росьце сельпартыячэек маюцца наступныя дасягненні.

	Лік ячэек	Лік партыйцаў	Лік партыйцаў	Колькасць
У 1925 г.	25	—	1	158
У 1926 г.	32	7	1	499
У 1927 г.	52	20	1	761
				262

Такім чынам з прыведзеных лічбаў відаць, што як сетка самых партыйных ячэек, так і колькасць партыйцаў у іх паступова павялічваецца.

Значнае месца ў працы сельпартыячэек займала пытаньне працы з беднатаю. Калі яшчэ нядаўна, які-небудзь год таму назад, некаторыя райкомы працу сярод беднаты праводзілі самі, не давярлялі я ёй ніякім праводзіць яе, дык у сучасны момант такіх выпадкаў ужо няма. Праца сярод беднаты ўсё далей пераходзіць ад выпадковасці да састэймы і плянавасьці. Адсутнічаюць таксама моманты неапраўданага кіраваньня складам партыячэек і большай часткаю партарганізацыі формаў і метадаў працы сярод беднаты. Такіх выпадкаў, як недапушчэньне сьраднякоў на сходы, пазбаўленьне іх права галасу амаль што няма.

Наколькі ячэйкі ў практычнай працы праламалі гэтую задачу гавораць наступныя даныя: 16 ячэйкамі ў працягу году прапрацавана 57 пытаньняў працы з беднатаю, арганізавана па акрузе да 85 груп беднаты, якія значна разгарнулі сваю працу. Калі ў мінулым як я і сходах, так і на групах беднаты пераважная большасьць падала на кампанію і палітычныя пытаньні, дык у сучасны момант практычныя пытаньні займаюць адно з асноўных месцаў (па даным 65 груп беднаты гаспадарчыя пытаньні займаюць 42,3 %, на агульных сходах беднаты — 34 %). Значна ўзмацнілася гаспадарчая дапамога беднаце.

Усё гэта (ўзмацненьне дзейнасьці ячэек, значны ахвот свім кіраваньствам асноўных галін працы) значна падняло аўтарытэт партыйных ячэек і усёй партыі сярод шырокіх масаў сялянства, што ў значнай ступені сьцьвярджаецца наступнымі данымі: у апошняй кампаніі перавыбару сельсаветаў (26-27 г.) колькасць партыйцаў у складзе апошніх павялічылася на 2,67 %, у спажывецкай коопэрацыі (у прадуленьнях) на 7 %.

Вынікам ўзмацненьня працы сельпартыячэек зьяўляюцца, бязумоўна, прынятыя мерапрыемствы з боку акруговага камітэту і райкому КПБ па больш частаму інструктаваньню і абсьледаваньню працы партыйных ячэек (за 27 г. было 47 выездаў па розным пытаньням працаўнікоў акругому ў сельпартыячэйкі райкомамі, апрача плянавых выездаў у ячэйкі, праводзяцца сьстэматычныя нарады сакратароў ячэек і г. д.; правядзеньню месячных курсаў сакратароў сельпартыячэек, сельжанарганізагараў і ўзмацненьне вёскі партпрацаўнікамі (за 27 г. акругомам накіравана для працы ў вёсцы 135 партыйцаў).

Слабым месцам у працы сельпартыячэек дагэтуль зьяўляецца масавая праца. Хоць у гэтым напрамку і маюцца некаторыя дасягненні па лініі правядзеньня адкрытых сходаў, лепшага падбору пытаньняў да сходаў, таксама і лепшай падрыхтоўкі гэтых пытаньняў (у сярэднім адкрытых сходы складаюць 67,18 %) большага прыцягненьня беспартыйных на гэтыя сходы ў сярэднім наводзімасьць партсходаў беспартыйнымі складае 25 чалавек, з іх стала наводзімасьць у сярэднім 13 чал. на ячэйку), пастаноўкі больш практычных пытаньняў мясцовага характару і выкліканьне гэтым самым большай актыўнасьці з боку як партыйцаў, так і

беспартыйных, але ў большасці ячэек гэтая праця падаўлена яшчэ слаба. Есць выпадкі, калі некаторыя ячэйкі замыкаюцца ў сваім вузкім коле праводзячы пераважна закрытыя сходы а калі і праводзяцца адкрытыя сходы, дык ставяцца на іх агульныя пытанні аб міжнародным становішчы і г. д. пры гэтым ніякай пастаноўцы практычных пытанняў. Наглядаючы выпадкі, калі некаторыя ячэйкі пры пастаноўцы практычных пытанняў, спрэчак па ім не адкрывалі, што бязумоўна гаворыць аб боязні крытыкі з боку беспартыйных.

Вынікам такой працы з'яўляецца слабая наведваемасць партсходаў беспартыйнымі. Так, напрыклад, Брынеўскай ячэйкай Петрыкоўскага раёну з праведзеных 1 сходаў, толькі 2 былі адкрытыя, а таму наведваемасць гэтых сходаў з боку беспартыйных, складаецца толькі з 3 х чалавек.

Недахопам масавай працы з'яўляецца таксама слабасць працы з беспартыйным актывам. Беспартыйны сялянскі актыву за апошнія часы значна ўзрос колькасна і палепшыўся якасна, аб тым гаворыць наступныя даныя—

Склад сельскіх саветаў:

Г а д	Усяго абран	Па сацыяльнаму становішчу				
		параб- коў	бедня- коў	серадня- коў	служ- чых	іншых
1925 г. . .	1494	12	267	1010	98	107
	100%	0,8%	18%	67,4%	6,3%	8%
1926 г. . .	1619	27	520	868	84	120
	100%	1,7%	30%	54%	5%	7%

Такія, прыблізна, даныя маюцца і ў прауленнях спажывецкай сельска-гаспадарчай коопэрацыі, камісіях пры сельсаветах і г. д.

Праця ж з беспартыйным актывам, за выключэннем ніякай часткі ячэек, якія праводзяць час ад часу нарады актыву амаль што ніякая не праводзіцца. Некаторымі ячэйкамі нават не праводзіцца вучот гэтаму актыву, ужо не гаворачы аб іншай якой працы.

Акругкомам КПБ была звернута сур'езная увага на ўзмацненне масавай працы на весцы, паставіўшы гэтае пытанне неаднакроць як на пленумах, так і на пасяджэннях бюро. Ажыўленне гэтай галіны работы з'яўляецца неадкладнай задачай райкомаў і ячэек КПБ на бліжэйшы перыяд.

У ЦКК—НК РСІ

Аб пляне работ ЦКК—НК РСІ на 1927-1928 г.

У аснову пляну работ на 1927-1928 г. пакладзены тыя самыя плянавыя прадпасылкі т. Орджонікідзе, якія лягалі ў аснову перабудовы пляну мінулага году.

Але-ж дырэктывы Жнівёнскага Аб'яднанага Пленуму ЦК і ЦКК выклікалі неабходнасьць высуnúць новыя і больш заострыць старыя задачы, — іменна справу будаўніцтва, задачу па зьніжэньню будаўнічага індэксу на 15% скарачэньне адміністрацыйна-гаспадарчых выдаткаў на 20%, сябекошт прамысловай прадукцыі, неабходнасьць найбольшага скарыстаньня ашаднасьці ў насельніцтва на дапамогу дзяржаве, з заўвагай, што „правэрка выкананьня заставецца самым слабым звязьном у працы дзяржаўнае машыны“; усе гэтыя моманты былі падлічаны пры пабудове пляну. Да гэтага далучаюцца яшчэ тыя абставіны, што БССР пераважна краіна сялянская і пытаньні вёскі павінны заняць значнае месца ў нашай працы.

У параўнаньні з мінулым годам, калі было толькі 35 тэм, новы плян пабудаван амаль што на 100% больш. Трэба аднак прыняць пад увагу тое, што плян 26-27 году ня быў дасканальны ў асобных яго частках, напр: заданьне Кантрольнага Ададзелу лічылася пад адной тэмай „правэрка выкананьня дырэктыў“, у гэтым-жа годзе гэты разьдзел на лічвае 11 тэм.

Аднак, трэба падкрэсьліць, што плян гэтага году напружан і патрабуеца максымум энэргіі, жорсткі рэжым эканоміі для яго выкананьня.

У справе палепшаньня дзяржаўнага апарату побач з правэркай ходу рэарганізацыі апарату і вывучэньня вопыту па перабудове яго на функцыянальнай сыстэме, будуць працягнуты работы па спрашчэньню раённага апарату і вышэйшых зьвеньняў, якія ў мінулым годзе дужа пасьпешна вывучаліся (як праходжаньне спраў у ЦВК, СНК, Пляннай Камісіі). Такім чынам вышэйшы і ніжэйшы паверхі займаць увагу РСІ. Побач з гэтым ставіцца праца таксама і па рацыяналізацыі ўстаноў. Сыстэма фінансавага кантролю і пастапоўка самакантролю ўнутры ўстаноў—будзе асаблівай задачай наступнага году. Барацьба з бюракратызмам, кумаўствам і цеганінаю будзе мець посьпех тады, калі да нашай працы па скарачэньню апарату прыдзе на дапамогу актыўнасьць мас праа Саветы. Вось чаму пытаньне „савецкая дэмократыя“ высунута ў пляне, як асобная тэма.

У справе спрашчэньня гаспадарчага апарату ў плян уведзён мінімум тэм, якія часткова ўжо кончаюцца вывучэньнем (Цэнтральспірт, Скурсындыкат і інш.), часткова будуць вывучацца.

У прамысловасьці, побач з капітальным будаўніцтвам (Бабруйскі камбінат, Асістрой і інш.) высоўваюцца такія заданьні, як дрэвапрацовачная прамысловасьць і сельска гаспадарчая машынабудова, акрамя лясняной і шклянай прамысловасьці цэнтральных заданьяў.

Задача па зніжэнні сабекошту прадукцыі прымусіла некалькі знізіць папенную плату прыбыткі ад лесу зніжаюцца і таму больш трэба накіраваць увагі на апрацоўку дрэва і тым павялічыць прыбыткі дзяржавы, каб падтрымаць роўнавагу нашага бюджэту.

Калі паглядзець на кожную тэму плян, дык можна ўпэўніцца, што **намесная самая вострая пытаньні.**

Якія партпроблеми будуть вивчацца ЦКК у 1927-1928 г

Прэзыдыум ЦКК зацвердзіў наступны плян работ па вывучэнню партпраблем і партправерачных работ.

У першую чаргу ідуць тэмы пін правярцы дырэктцы партыі:

Проверка выполнения директв парты па напалітыцы: правэра выканання партдырэктыв аб рабоце са вчэс па барацьбе з бюрократызмам (правэра выканання працоу абсьледваньня ЦКК 1927 г.), правэра выканання АКСМБ пастанов сакавіковага Пленуму ЦК КП(б)Б; правэра выканання дырэктыв абсьледваньня ЦКК аб унутрыпартыйнай дэмократыі, абсьледваньне Камвузау і Савпартшкол па дпунктам гледжаньня правэры якасьці падрыхтоўкі партыйных кадраў, правэра дырэктыв парты па пытаньню аб замежных камандыроўках

У галіне барацьбы з бюракратызмам маюцца такія пытанні— дзейнасць судова-сследчых органаў па барацьбе з бюракратызмам і валакітай, проверка хуткасці праходжання ў судова-сследчых органах спраў, якія ўзбуджаюцца органами КК-РСІ, проверка хуткасці праходжання і рэатравання на скаргі рабочых і сялян у органах РСІ, Проаккуратом і Выканкомаў.

У паліне барацьбы з хваړобнымі з'явішчамі намячаецца абследаванне дзейнасці ячэек і Райкому па папярэджанню і барацьбе з хваړавітымі з'явішчамі сярод камуністых.

У галіне рэгулявання росту партыі намечана адно заданьне — дынаміка росту (прыём і убылі (выключэнні, выходы) арганізацый КПЧБ) Беларусі і выкананьне партдырэктыу у галіне рэгулявання росту партыі.

З питаннях *сув'язі з масами*—перевірка виконання директив ЦК УсеКП(б) і ЦК КП(б)Б аб прищеплення мас і громадських організацій до зниження цін і барацьби з недоходами апарату каапараций, перевірка реалізації установами і організаціями на рабселькорпускі заметкі.

Акрамя гэтагу будучь праводзіцца *арганізацыйныя работы:*

Абрамх Гітлу суду правды і справедливості, проверка выканання дырэкты ЦКК аб сувязі АКК з АКСМ і аб работе Канфліктных Камісіяў АКСМБ; вивучэнне прыцягваемасці камуністых да судовай адказнасці; вивучэнне выхадаў з партыі і сыстэма сувязі ўрбануау КК РСІ з масамі і меры прыцягнення да масавай работы КК партактыву, аб падыходзе да членау партыі сялянам ад сахі (па матар'ялах АКК), аб далейшых мерапрыемствах па палепшанню работы Сэкцыяу РСІ пры Гарсаветах, вивучэнне хваравітых зьявішч у арганізацыі (па матар'ялах АКК і ПК ЦКК).

А6 прадзьеваўскіх дакладах ЦКК

У зв'язку з прадзьездаўскай справаздачнаю кампаніяй, ЦКК на-
чанны і праводзяцца даклады на нступных канферэнцыях:

На ўсіх акруговых партканфэрэнцыях 8 дакладаў,

на районных конференциях

Менская акр. арганізацыя у Барысаўскім, Кастрычнікаўскім раёне.

Гомельская організація — у Рачыцкім і Церахоўскім раёне.

Бабруйская акр. арганізацыя—Рагачоў, Жлобін.

Магілейская акр. арганізацыя—Шклоў.

Воршынская акр. арганізацыя—Горкі.

Мазырская акр. арганізацыя—Калінкавічы.

Акрамя пералічаных дакладаў Парткалегія ЦКК робяцца даклады на 17 ачынковых сходах у звязку з правыбарамі партзасядзецеляў. Асяго ў прадседаўскай кампаніі ёсць зроблена членамі ЦКК 35 дакладаў адкачымі працаўнікамі НК РСІ 2 даклады аб працы РСІ на раённых канферэнцыях.

Больш бюджетнай дысцыпліны

Прэзідыум ЦКК заслухаў даклад Грашовага Кантролю НКРС адносна выканання дырэктыў аб бюджетнай дысцыпліне і рэжыме эканоміі па бюджетным установам.

Адзначна, што ў мінулым бюджэтным годзе ўстановамі, якія знаходзяцца на дзяржбюджэце, былі праведзены выдаткі сродкаў па бюджэту без выстарчальнага вучуна рэжыму эканоміі. Тлумачыцца гэтае тым, што кантроль праходзіў без удзянення грамадзкіх арганізацый у справу барацьбы за рэжым эканоміі.

Невыстарчальна праведзен кантроль па пытаньню суровага правядзеньня бюджетнай дысцыпліны.

Прэзідыум ЦКК пастанавіў:

Прапанаваньні граш. кантролю скласьці сьпіс устаноў, якія не праводзяць суровага рэжыму эканоміі і бюджетнай дысцыпліны і прадставіць на разгляд Сакратырату ЦКК.

Граш. кантролю зьвязацца з АКК у сэнсе адпаведнага рагаваньня на акруговых установах, якія парушаюць правядзеньне рэжыму эканоміі і бюджетнай дысцыпліны.

Прапанаваньні ўсім АКК заслухаць даклады адпаведных акруговых устаноў па выкананьні дырэктыў аб бюджетнай дысцыпліне.

Прыняць больш рашучыя крокі адносна устаноў, якія ня прытрымліваюцца бюджетнай дысцыпліны і парушаюць дырэктывы партыі і ўлады ў галіне рэжыму эканоміі.

Правесці фактычны кантроль, як праводзіцца 20 проц зьніжэньне адміністрацыйна-гаспадарчых выдаткаў.

Катэгарычна забараніць ўсім установам непрадугледжаныя бюджэтыныя сумы выдаткоўваць не па прызначэньню, а уносьці ў прыбытак рэспублікі.

Зьвярнуць увагу Грашовага Кіраўніцтва на праверку выдаткаваньня ўстановамі іх фондаў.

Аб несваечасовай выпладе пэнсіі

ЦКК заслухала інфармацыю Нтр. Кам Юстыцыі аб праходжаньні судовых спраў прыцягваемых да судовай адказнасьці за нявыплату пэнсіі, згодна дырэктывы ЦК КП(б)Б.

ЦКК абавязала Пракурору Рэспублікі прыняць катэгарычныя крокі да забеспячэньня выкананьня дырэктывы ЦК па дынаму пытаньню.

Прапанавана Пракурору Рэспублікі прадставіць у 5-ці дзённы тэрмін дакладную запіску аб праходжаньні паказаных вышэй спраў у судоваследчых органах.

Аб 20 зьніжэньні адміністрацыйна-гаспадарчых выдаткаў

ЦКК рашыла зьвярнуцца з лістам ад ім імя ЦК, СНК і ЦКК да партарганізацыяў і кіраўнікоў прадпрыемстваў і устаноў аб мабілізацыі грамадзкай увагі вакол задачы зьніжэньня адміністрацыйна-гаспадарчых выдаткаў на 20% (шляхам пастаноўкі дакладаў на актыве, у ячэйках, на сходах рабочых і служачых і інш. мерапрыемствах).

АФІЦЫЙНАЯ ЧАСТКА

Р Э З А Л Ю Ц Ы Я

Сакратарыяту ЦК КПБ ад 10/X—27 г. аб асноўных дырэктывах пры перавыбарах спажывецкай і сельска-гаспадарчай коопэрацыі

Адзначаючы, што справаздачна-перавыбарная кампанія, як спажывецкай, так і сельска-гаспадарчай коопэрацыі, зьяўляецца найбольш адказным пэрыядам у разьвіцьці і працы коопэарганізацыі і што гэтая кампанія дае магчымасьць прыцягнуць шырокія колы рабочых і сялянства, асабліва яго бяднейшай часткі, да актыўнага ўдзелу ў абгаварэньні штодзённай практычнай працы кожнага коопэратыву, да шырокай крытыкі маючыхся ў рабоце коопэрацыі недахопаў і разам з тым спрыяе павялічэньню коопэрацыйнай грамадакасьці і выяўленьню лепшага актыву, які можна скарыстаць на практычнай працы ў коопэрацыі—лічыць

неабходным:

1. Надаць кампаніі шырокі масавы характар, для чаго ў парадку падрыхтоўкі перавыбараў ставіць даклад аб працы асобных коопэратываў на сходах беднаты, пленумах сельсаветаў, на жаночых дэлегацкіх сходах і інш. Фракцыі саюзу с.-г. і лясных рабочых павесьці падрыхтоўчую працу сярод рабочых саўхозаў з тым, каб яны прынялі актыўны ўдзел у справаздачна-перавыбарнай кампаніі коопэрацыі.

У гарадох, попеч з абгаварэньнем дакладаў Рабкопаў на рабочых сходах і на сходах жанчын-дэлегатак, ставіць гэтакія даклады і на агульных сходах рэдкалегій насыценных газэт.

2. Перад агульнымі сходамі ўпаўнаважаных-пайшчыкаў, таксама неабходна склікаць сходы беднякоў-упаўнаважаных, дзе абгаварыць справаздачы праўленьняў коопэратываў, вызначыць разьмеркаваньне прыбыткаў і склад новых праўленьняў і рэвізійных камісій з тым, каб рашэньні сходу беднякоў-упаўнаважаных вынесьці на агульныя сходы ўпаўнаважаных і там іх дружна правесьці.

3. Правесць скарыстаньне фонду на коопэрыраваньню беднаты, выявіць яе актыўны ўдзел у працы коопэарганізацыі і адначасова ў кампанію перавыбараў скарыстаць яе ў мэтах яшчэ большага коопэрыраваньня насельніцтва, асабліва яго бяднейшай часткі, у мэтах правэркі шырокімі масамі пайшчыкаў работы сваіх коопэратываў, асабліва ў галіне зьніжэньня цэн, скарачэньня выдаткаў, пастаноўкі гандлёвай, крадытнай і грамадка-арганізацыйнай працы.

4. У час перавыбарчай кампаніі правесць кіруючы склад коопэарганізацыі, замацаваць на сталай працы і ў далейшым апраўдаўных сябе працаўнікоў, выявіць новых актыўных рабочых і сялян, асабліва беднякоў і жанчын з тым, каб яшчэ больш умацаваць склад праўленьняў і рэвізійных камісій коопэарганізацыі, а таксама палепшыць і актывізаваць склад упаўнаважаных, склад лавачных камісій і культкамісій.

5. Выходзячы з таго, што разьмер уласных сродкаў коопарганізацый нязначны ў параўнаньні з іх зваротамі, што адмоўна адбіваецца на грашовым становішчы коопарганізацый, у час перавыбараў правесьці павялічэньне разьмераў устаўных, паявых і спэдыяльных капіталаў па сельска-гаспадарчай крэдытнай сыстэме і дабіцца павялічэньня паступленьня паявых капіталаў па ўсім сыстэмам коопэрацыі.

6. У мэтах далейшага і больш поўнага коопэраваньня вясковай беднаты выдзяліць на гэтую мэту 10 проц. з чыстых прыбыткаў па ўсёй коопэратыўнай сетцы, пры чым падрыхтоўчую працу па коопэраваньню беднаты пачаць у час самых перавыбараў.

7. Акругкомам і Райкомам КПБ у мэтах узмацненьня партуплыву і парткіраўніцтва перавыбарамі коопэрацыі, абгаварыць на сваіх пасяджэньнях, а таксама і на сходах партыячэк даклады аб працы коопарганізацый, а таксама разглядаць падрыхтоўчую працу да перавыбараў і зацьвердзіць іх пляны, пры чым, ставячы асноўнай задачай узмацненьне парткіраўніцтва, аднак не дэпушчаць мэтадаў камандваньня і непатрэбнага рэжыму, асабліва пры складаньні выбарных органаў коопэрацыі.

8. Даручыць Акругкомам і Райкомам КПБ, а таксама і фракцыі цэнтральных коопэратыўных устаноў у час падрыхтоўкі і асабліва ў час самых перавыбараў весьці сталы ўчот усёй працы па перавыбарам коопэрацыі, у прыватнасьці выявіць маемасны склад пайшчыкаў, з тым, каб пасля заканчэньня кампаніі мець мажлівасьць выявіць і падвесьці яе агульныя вынікі.

9. Аддзелу Друку даць дырэктыву рэдакцыям цэнтральных і акруговых газэт распачаць асьвятленьне на старонках друку падрыхтоўчай працы да перавыбараў коопэрацыі, а таксама і самых перавыбараў.

10. Даручыць фракцыям Белкоопсаюзу, Белсельсаюзу і Белсельбанку на падставе гэтых пастаноў распрацаваць і даслаць на месца падрабязныя інструкцыі аб справаздачна-перавыбарчай кампаніі коопэрацыі.

Р Э З А Л Ю Ц Ы Я

Сакратарыяту ЦК КП(б)Б ад 4/X-27 г. аб асноўных дырэктывах у перавыбарах Камітэтаў Сялянскае ўзаемадапамогі

1. У падрыхтоўку і правядзеньне перавыбараў КСУ ўцягнуць шырокія колы сялянства, шляхам пастаноўкі масавае справаздачнасьці аб праробленай КСУ працы, актыўнай крытыкі недахопаў у ёй і вызначэньня практычных мерапрыемстваў па далейшаму замацаваньню і разьвіцьцю маламоцных сялянскіх гаспадарак і пашырэньню сялянскае ўзаемадапамогі.

2. Акругкомам і Райкомам КП(б)Б прыняць актыўны ўдзел у падрыхтоўцы і правядзеньні кампаніі перавыбараў КСУ шляхам разгляду і зацьвярджэньня пляну перавыбараў, выпрацоўкі прыстасаваных да мясцовых умоў практычных дырэктыў у гэтай кампаніі, выяўленьня і падбору працаздольнага складу КСУ, а таксама — непасрэдным актыўным удзелам кожнай вясковай партыйнай і комсамольскай ячэйкі ў самых перавыбарах.

3. Асабліва ўвага ў ходзе падрыхтоўкі і перавыбараў КСУ павінна быць зьвернута на ўдзел беднаты і батрацтва ў гэтай кампаніі, для чаго неабходна папярэдняе абгаварэньне на сходах беднаты практычных пытанняў працы КСУ, складу выбарчых органаў і інш.

4. Уцягненьне жанчын бяднячак, асабліва жанчын — кіраўнікоў гаспадарак таксама павінна павялічыцца як у падрыхтоўцы і правядзеньні кампаніі перавыбараў КСУ, так і ў кіруючым складзе апошніх, для чаго

выявіць загадзя дакладны лік сялянскіх бяднячак, асабіста запрасіць іх на перавыбарныя сходы і лепшых з іх, пры папярэднім абгаварэнні складу КСУ, вызначыць для актыўнай працы.

Таксама лічыць неабходным уцягненне ў кампанію перавыбараў КСУ дэлегацкіх жаночых сходаў, шляхам абгаварэння на апошніх плянаў перавыбараў і вызначэння чарговых задач у працы КСУ.

5. Пры перавыбарах праверыць кіраўніцтва і практычную дапамогу нізавых партыйных і савецкіх органаў у штодзённай працы КСУ асабліва па галіне правядзення імі асноўных арганізацыйна-гаспадарчых мерапрыемстваў (калектыўна-добраахвотнае сяброўства, пашырэнне і праца вытворчых аб'яднанняў, праца па коопэрацыі беднаты і іншае), а таксама праверыць пастаноўку справаздачнасці і скарыстання сродкаў.

6. Прапанаваць фракцыі ЦКСТУ ўвесці ў Гомельскай акрузе ў час перавыбарчай кампаніі арганізацыйную структуру сялянскіх таварыстваў Узаемадапамогі і іх камітэтаў існуючую на БССР у межах 1920, увязаўшы гэтую працу з працай па ўзбуджэнню сельсаветаў па Гомельшчыне.

7. Прапанаваць аддзелу друку і рэдакцыям цэнтральных і акруговых газет пачаць з лістапада месяца высьвятленне ў друку падрыхтоўкі і правядзення перавыбараў КСУ.

8. Даручыць фракцыі ЦКСТУ на падставе гэтае пастановы распрацаваць і даць на месцы падрабязныя практычныя ўказанні аб падрыхтоўцы і правядзенні перавыбараў Сельскіх Таварыстваў Узаемадапамогі.

Р Э З А Л Ю Ц Ы Я

Бюро ЦК КП(б)Б ад 13/X—27 г. аб прасоўванні машын, насення і ўгнаення ў вёску

1. Канстатаваць, што па лініі сельска-гаспадарчай коопэрацыі, Цэнтраземскладу ўзрастае завоз у вёску сельска-гаспадарчых прылад, машын, насення і ўгнаенняў. Ня глядзячы на гэта, запатрабаванні вёскі, за выключэннем плугоў, поўнасьцю не забяспечаны.

2. Аднавіць, што політыка крэдытных устаноў па лініі забяспечвання машынамі, мае правільную тэндэнцыю (павялічэнне доўга-тэрміновых крэдытаў і змяншэнне каротка-тэрміновых крэдытаў). Аднак, невыстарчальны разьмер доўга-тэрміновых і каротка-тэрміновых крэдытаў і суадносіны між імі, а таксама і тэрміны крэдытавання (70 проц. доўга-тэрміновага крэдыту да 3-х год і 30 проц. да 5 год), неарганізаванае калектыўнае забеспячэнне вёскі—зьявіліся прычынай невыстарчальнага забеспячэння машынамі і прыладамі бедняцка-серадняцкіх груп у вёсцы.

Констатаваць, што як у дзейнасці Цэнтраземскладу, так і сельска-гаспадарчай коопэрацыі, ёсць вялікія недахопы ў справе прасоўвання машын, прыладаў і насення ў вёску:

1) Невыстарчальны падлік запатрабавання машын, насення і ўгнаенняў з боку вёскі, што зьявілася адной з прычын затаварвання некаторымі таварамі.

2) Невыкананне дырэктыў ЦК аб падліку і праверцы скарыстання як доўга-тэрміновых, так і каротка-тэрміновых крэдытаў па лініі тых, альбо іншых сацыяльных груп у вёсцы.

3) Дырэктыва X Зьезду КП(б)Б аб прасоўванні буйных машын у бедняцка-серадняцкія пласты, шляхам арганізацыі машынных таварыстваў выконваецца вельмі слаба. У прыватнасці, ня ўлічаны былі магчымасці па арганізацыі машынных таварыстваў у паселішчах, якія земляўпарадкаваліся.

4) Констатаваць невыстарчальнасць увагі з боку Цэнтраземскладу і сельска-гаспадарчай коопэрацыі да забеспячэння комун і арцеляў больш складаным тыпам сельска-гаспадарчых прылад.

5) Дырэктывы, дадзеныя ЦК аб прасоўванні ў вёску прадзільных і ткацкіх варштатаў, да гэтай пары ня выкананы. Забеспячэнне ж льнотрапалкамі і льноцёркамі вёскі вельмі слабае.

Бюро ЦК КП(б)Б прапануе: 1) Даручыць фракцыі Наркамзему, Белсельгассаюзу і Цэнтраземскладу арганізаваць падлік запатрабаванняў вёскі па лініі машын, насення і ўгнаенняў.

2) Палепшыць пастаноўку падліку прасоўвання машын, насення і ўгнаенняў па пэўным сацыяльным групам у вёсцы.

3) Арганізаваць падлік і праверку выкарыстання цэлевых крэдытаў па розным сацыяльным групам у вёсцы.

4) Зьвярнуць больш увагі на арганізацыю машынных таварыстваў і арганізаванага прасоўвання да бедняцка-серадняцкіх пластоў машын, прылад і ўгнаенняў, прыдаць выключную ўвагу, асабліва разгортваючы гэту працу ў паселішчах, якія земляўпарадкаваліся. Пераглядзець існуючую сетку машынных таварыстваў з пункту гледжання сацыяльнага іх складу і ў бок большага іх узбуджэння.

5) Узмацніць забеспячэнне комун, арцеляў, калектывных гаспадарак больш складаным тыпам сельска-гаспадарчых прылад.

6) Даручыць эканомічнай нарадзе вырашыць пытанне аб павялічэнні долі доўга-тэрміновых крэдытаў і павялічэнні тэрмінаў доўга-тэрміновага крэдытавання на машыназабяспечанне. Даручыць перапрацаваць пытанне аб разьліку прамысловасці і гандлюючых арганізацый, а таксама гандлюючых арганізацый з сялянствам.

7) Запрапанаваць Наркамгандлю, фракцыі Сельгассаюзу, Цэнтраземскладу і ВСНГБ безадкладна прыступіць да забяспечання вёскі машынамі, якія палягчаюць працу сялянкі-ткацкімі, прадзільнымі варштатамі, льнотрапалкамі, льноцёркамі і ваўначоскамі.

8) Усе гэтыя мерапрыемствы па лініі Наркамзему, Цэнтраземскладу, сельгаскоопэрацыі, павінны павялічыць удзельную вагу ў набыцці машын, насення, ўгнаенняў бедняцка-серадняцкімі пластамі вёскі. Гэтай задачы павінна быць падначалена і выкарыстанне цэлевых крэдытаў.

9) Неабходна ў далейшым ажыццявіць дырэктыву ЦК аб пераважным накіроўванні машын, па меры грашовага і арганізацыйнага ўзмацнення сельска-гаспадарчай коопэрацыі, праз сыстэму сельска-гаспадарчай коопэрацыі з адпаведным накіраваннем крэдытаў, захоўваючы дзёве сыстэмы забяспечання вёскі машынамі (дзяржаўную і коопэратывную).

Зьвярнуць увагу Акругкому на неабходнасць большай увязкі працы Цэнтраземскладу і сельска-гаспадарчай коопэрацыі па лініі прасоўвання машын у вёску і выкарыстання крэдыту на машыназабяспечанне.

Адказны рэдактар М. Галадзед

Члены рэдкалегіі | А. Сянькевіч
Рыжоў
Гоўзман

10027

151834